

Union Bank Sh.a.

Informacion Financiar Periodik

30 Shtator 2023

TABELA PËRMBLEDHËSE

1. Aktiviteti kryesor, Organizimi, Drejtimi & Kontrolli dhe Kodi i Etikës së Bankës	1
2. Bilanci kontabël, Pasqyra e të Ardhurave dhe Shpenzimeve, Tregues të rentabilitetit.....	15
3. Struktura e Kapitalit Rregullator	20
4. Mjaftueshmëria e Kapitalit	21
5. Informacion i Përgjithshëm për Ekspozimin ndaj Rreziqeve dhe Administrimin e Tyre	25
6. Borxhi i Varur	29
7. Rreziku i Kredisë	29
8. Rreziku i Tregut (<i>FX +IRR</i>)	33
9. Rreziku i Likuiditetit	34
10. Rreziku Operacional	35
11. Politika e Shpërblimit	36
12. Politikat kontabël të Bankës	38

Banka Union

Raportet Financiare Periodike, Shtator 2023

(shifrat ne Mijë Lekë, përveçse kur shprehet ndryshe)

1. Aktiviteti kryesor, Organizimi, Drejtimi & Kontrolli dhe Kodi i Etikës së Bankës

1.1. Informacion i përgjithshëm mbi bankën

Union Bank Sh.a. (“Banka”) është një institucion financiar i regjistruar si bankë tregtare më 9 Janar 2006 bazuar në Vendimin nr. 101, datë 28 Dhjetor 2005 të Këshillit Mbikëqyrës së Bankës së Shqipërisë. Banka vepron sipas ligjit në fuqi. Autoriteti mbikëqyrës dhe rregullator i saj është Banka e Shqipërisë, por ajo vepron edhe në bazë të rregullave të nxjerra nga autoritete të tjera përkatëse. Ajo ofron shërbime bankare për individë dhe kompani në Republikën e Shqipërisë. Banka është regjistruar si person juridik me numër regjistrimi 33563 datë 26 Maj 2005, datë në të cilën filloi aktivitetin e saj tregtar.

Ajo zotëron 100% të aksioneve të Landeslease sha (“Filiali”) që prej Dhjetor 2014. Filiali është një shoqëri shqiptare e regjistruar si një shoqëri aksionare, i cili ushtron aktivitetin e qirasë financiare dhe filloi të operonte në 5 Prill 2005 (Seksioni 1.4).

Selia e Bankës është në Bulevardin Zogu I, Tiranë.

1.2. Kapitali aksionar i regjistruar në QKB

Kapitali i nënshkruar i Bankës konsiston në 2,097,143 aksione (31 Dhjetor 2022: 2,097,143 aksione) me vlerë nominale 14.77 Euro (31 Dhjetor 2022: 14.77 Euro) secili dhe është detajuar si më poshtë.

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Unioni Financiar Tiranë Sh.p.k (“UFT”)	96.46%	96.46%
Edmond Leka	1.77%	1.77%
Niko Leka	1.77%	1.77%

Më poshtë paraqiten lëvizjet në kapitalin e paguar në vitet 2023 dhe 2022.

	30 Shtator 2023		31 Dhjetor 2022	
	Nr. i aksioneve	Vlera e aksioneve	Nr. i aksioneve	Vlera e aksioneve
Gjendja në fillim të vitit	2,097,143	3,883,813	2,097,143	2,717,813
Rritja e kapitalit gjatë vitit	-	-	-	1,166,000
Kapitali i paguar	2,097,143	3,883,813	2,097,143	3,883,813

Kapitali i paguar përbëhet nga aksione të zakonshme dhe nuk ka asnjë kufizim mbi to apo dallim ndërmjet tyre.

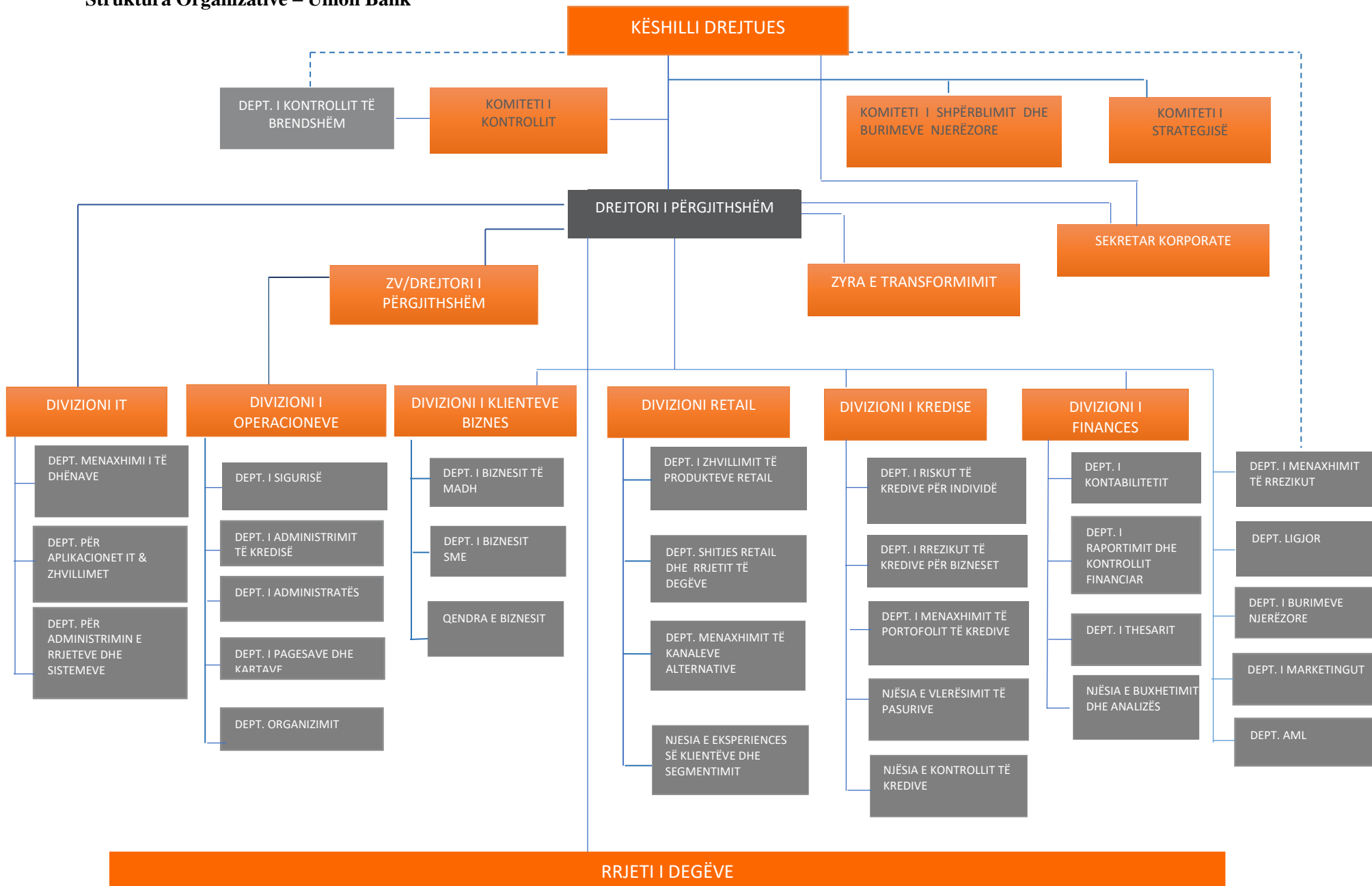
1.3. Informacion për strukturën e organizimit, të administrimit dhe funksionimit të Bankës

Banka ushtron aktivitetin e saj nëpërmjet rrjetit të saj të degëve me një shtrirje të qëndrueshme në qytete të ndryshme të vendit, të cilat në fund të Shtatorit 2023 përfshinin 32 degë, 65 ATM dhe shërbimet e *Internet Banking*, *Mobile Banking* dhe *E-Commerce*.

Më 30 Shtator 2023 Banka kishte 473 punonjës (31 Dhjetor 2022: 447).

Më poshtë paraqitet Struktura Organizative e Bankës.

Struktura Organizative – Union Bank

1.3.1. Struktura e organeve drejtuesea. Këshilli Drejtues

Edmond Leka	Kryetar
Niko Leka	Zv.Kryetar
Varuzhan Piranjani	Anëtar
Henry Russell	Anëtar
Gazmend Kadriu	Anëtar
Teuta Baleta	Anëtar
Flutura Veipi	Anëtar edhe CEO
Kreshnik Dibra	Anëtar

b. Komiteti i Kontrollit

Teuta Baleta	Kryetar
Sonila Bicaku	Anëtar
Varuzhan Piranjani	Anëtar
Kreshnik Dibra	Anëtar shok

c. Komiteti i Strategjisë (Ad-hoc)

Edmond Leka	Kryetar
Flutura Veipi	Anëtar
Henry Russell	Anëtar
Niko Leka	Anëtar

d. Drejtimi Ekzekutiv

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv Zv. Drejtor i Përgjithshëm dhe Drejtor i Divizionit të Operacioneve
Suela Bokshi	

e. Drejtorë Divizionesh

Arten Zikaj	Drejtor i Divizionit të Financës
Enkeleda Hasho	Drejtor i Divizionit të Klientëve Biznes
Fatbardha Rino	Drejtor i Divizionit Retail
Gent Drita	Drejtor i Divizionit të Kredisë
Irena Rushaj	Drejtor i Divizionit IT
Alban Burazeri	Drejtor i Zyrës së Transformimit

f. Komiteti i Shpërblimit dhe Burimeve Njerëzore

Edmond Leka	Kryetar
Teuta Baleta	Anëtar
Elton Çollaku	Anëtar

Këshilli Drejtues i Bankës periodikisht mbledhet rregullisht në 5 (pesë) mbledhje kryesore në vit dhe ndërkohë jo më pak se 4 (katër) mbledhje të ndërmjetme midis dy mbledhjeve kryesore në vit, ndër të tjera, për të miratuar strategjinë e përgjithshme dhe drejtimin e Bankës, për të marrë vendime të rëndësishme organizative dhe lidhur me kreditimin, buxhetimin, si dhe për të monitoruar ecurinë e veprimtarisë e Bankës, me fokus të vecantë tek performanca dhe menaxhimi i rreziqeve. Këshilli Drejtues shqyrton dhe miraton çdo vit të gjitha politikat e Bankës si dhe cfarëdo tjetër që kërkohet nga kuadri rregullator apo ai i brendshëm. Të gjithë vendimet e Këshillit Drejtues të Bankës janë të vlefshme nëse shumica e anëtarëve të Këshillit Drejtues pjesëmarrës në mbledhje voton në favor ose votim me 2/3 për vendimmarrje specifike të rëndësishme. Vendimet e kategorizuara me konflikt interesi për një apo disa anëtarë aprovohen pa pjesëmarrjen e anëtarit respektiv të bordit.

Anëtarët e Këshillit Drejtues përzgjidhen me kujdesin e duhur në mënyrë që kualifikimet, përvoja dhe ekspertiza individuale të kombinohen në grup në funksion të përdorimit sa më të mirë të kontributit të secilit në strategjinë dhe aktivitetin vendimmarrës të Bankës. Çdo anëtar, pas aplikimit të bërë nga ana e Bankës, merr edhe aprovimin e Bankës së Shqipërisë. Në mënyrë periodike Këshilli Drejtues kryen edhe monitorimin e treguesve të performancës të strukturave drejtuese dhe përshtatshmërinë e drejtuesve.

Këshilli Drejtues me qëllim realizimin sa më të plotë të përgjegjësive të tij ka themeluar komitete të përhershme dhe të përkohshme, si: Komitetin e Kontrollit, Komitetin e Shpërblimit dhe Burimeve Njerëzore dhe Komitetin e Strategjisë (i përkohshëm).

Komitetet kanë në përbërjen e tyre anëtarë të Këshillit Drejtues të Bankës dhe ekspertë të jashtëm, sipas natyrës së komitetit dhe në përputhje me kriteret rregullatore për përbërjen e komitetit.

Komiteti i Kontrollit ka si funksion kryesor që të asistojë Këshillin Drejtues në plotësimin e përgjegjësive në procesin e raportimit financiar dhe monitorimin e përputhshmërisë me ligjet dhe rregulloret. Detyrat kryesore të Komitetit të Kontrollit përmbledhen në mbikëqyrjen e:

- Integritetit të raporteve financiare të Bankës;
- Përputhshmërinë e Bankës me ligjet dhe rregulloret në fuqi;
- Procesit të përzgjedhjes dhe të performancës së audituesve të jashtëm;
- Performancës së Departamentit të Auditit të Brendshëm;

Komiteti i Kontrollit të Bankës ka në përbërje kryetarin, dy anëtarë dhe anëtarin shok, në funksion të plotësimi të profilit profesional dhe planit të vijueshmërisë.

Komiteti i Shpërblimit dhe Burimeve Njerëzore (“KSHBNJ”) ka si funksion kryesor që të asistojë dhe mbështesë Këshillin Drejtues në kryerjen e përgjegjësisë së tij lidhur me çështjet që lidhen me Burimet Njerëzore (“BNJ”) të tilla si:

- Vendosijen dhe rishikimin e politikave të shpërblimeve në fusha si kompensimet dhe përfitimet e punonjësve;
- Politikat dhe Procedurat e BNJ lidhur me punësimin dhe largimin nga puna të punonjësve të niveleve të lartë në Bankë;
- Ekzaminimin dhe rishikimin e zhvillimeve të qenësishme në fushat si: Kodi i Sjelljes, Struktura Organizative;
- Politikat që asistojnë afrimin dhe mbajtjen, planet e zëvendësimit dhe zhvillimin e punonjësve të Bankës, etc.

Komiteti Strategjik (ad-hoc) ka si qëllim të këshillojë Këshillin Drejtues në lidhje me çështje ose aktivitete që bien nën këtë fushë kryesore të vendimeve strategjike. Të tilla mund të jenë:

- Rishikimi i strategjisë së Bankës;
- Ristrukturim madhor i brendshëm i Bankës;
- Mundësi blerjeje (*acquisition*);
- Planifikim i hapjes së një Filiali, etj;

Përveç komiteteve të mësipërme të Këshillit Drejtues, Drejtimi Ekzekutiv ka ngritur disa struktura komitetesh të brendshme, për të siguruar një mbikëqyrje më të plotë të rreziqeve dhe vendimarrje cilësore. Komitetet e ngritura në Bankë janë:

a. Komiteti i Administrimit të Aktiv – Pasiv (KAAP)

Flutura Veipi	Drejtor I Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Suela Bokshi	Zv. Drejtor i Përgjithshëm dhe Drejtor i Divizionit të Operacioneve
Arten Zikaj	Drejtor i Divizionit të Financës
Ilirjan Ligaçaj	Drejtor i Departamentit të Thesarit
Gresa Panajoti	Drejtor i Departamentit të Rrezikut

b. Komiteti i Rrezikut Operacional dhe Rreziqet e Tjera

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Suela Bokshi	Zv. Drejtor i Përgjithshëm dhe Drejtor i Divizionit të Operacioneve
Dallandyshe Çela	Drejtor i Departamentit të Organizimit
Gresa Panajoti	Drejtor i Departamentit të Rrezikut
Eno Milori	Shef i Njësisë së Rreziqeve të Tregut dhe Rrezikut Operacional

c. Komiteti i Administrimit të Rrezikut të Kredisë (KARK)

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv
Gent Drita	Drejtor i Divizionit të Kredisë (Kryetar)
Gresa Panajoti	Drejtor i Departamentit të Rrezikut
Lorenc Sulanjaku	Drejtor i Departamentit të Rrezikut të Kredive për Bizneset
Borana Bakiasi	Drejtor i Departamentit të Rrezikut të Kredive për Individë
*)	Shef i Njësisë së Kontrollit të Kredive

d. Komiteti i Menaxhimit të Rrjetit

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Suela Bokshi	Zv. Drejtor i Përgjithshëm dhe Drejtor i Divizionit të Operacioneve
Enkeleda Hasho	Drejtor i Divizionit të Klientëve Biznes
Dallandyshe Çela	Drejtor i Departamentit të Organizimit
Fatbardha Rino	Drejtori i Divizionit Retail
Elma Shabani	Drejtor i Departamentit të Shitjeve Retail dhe Transformimit të Rrjetit të Degëve

*) Pozicion vakant

Banka Union

Raportet Financiare Periodike, Shtator 2023

(shifrat në Mijë Lekë, përveçse kur shprehet ndryshe)

e. Komiteti i Teknologjisë së Informacionit

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Suela Bokshi	Zv. Drejtor i Përgjithshëm dhe Drejtor i Divizionit të Operacioneve
Irena Rushaj	Drejtori i Divizionit IT

g. Komiteti i Përputhshmërisë

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Suela Bokshi	Zv. Drejtor i Përgjithshëm dhe Drejtor i Divizionit të Operacioneve
Artion Pashollari	Drejtor i Departamentit Ligjor
Gresa Panajoti	Drejtor i Departamentit të Rrezikut
Altin Koci	Zv/Drejtor i Departamentit të Rrezikut

i. Komiteti i Kredisë

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Enkeleda Hasho	Drejtor i Divizionit të Klientëve Biznes
Gent Drita	Drejtor i Divizionit të Kredisë

k. Komiteti i Sigurisë në Punë

Anjeza Sanço	Drejtor i Degës Ded Gjo Luli (Kryetar)
Marika Mërtiri	Drejtor i Departamentit të Administratës
Sokrat Dylgjeri	Drejtor i Departamentit të Sigurisë
Enklida Skëndaj	Drejtor i Departamentit të Burimeve Njerëzore
Niko Qurku	Drejtor i Degës Sarandë
Leonora Shosha	Drejtor Rajonal Berat-Poliçan-Kuçove
Rezart Shehu	Drejtor i Degës Shallvare

m. Komiteti i Rekuperimit dhe Menaxhimit të Vonesave

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Gent Drita	Drejtor i Divizionit të Kredisë
Roland Mitllari	Drejtor i Departamentit të Menaxhimit të Portofolit të Kredive

f. Komiteti i Administrimit të Kolateraleve në Pronësi të Bankës

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Gent Drita	Drejtor i Divizionit të Kredisë
Edlira Toshkëzi	Shef i Njësisë së Vlerësimit të Pasurive
Arten Zikaj	Drejtor i Divizionit të Financës

h. Komiteti i Menaxhimit të Kapitalit dhe Performancës

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Arten Zikaj	Drejtor i Divizionit të Financës
Gresa Panajoti	Drejtor i Departamentit të Rrezikut

j. Komiteti i Menaxhimit të Burimeve Njerëzore

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Suela Bokshi	Zv. Drejtor i Përgjithshëm dhe Drejtor i Divizionit të Operacioneve
Enklida Skëndaj	Drejtor i Burimeve Njerëzore

l. Komiteti i Menaxhimit të Produktit

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Fatbardha Rino	Drejtori i Divizionit Retail
Enkeleda Hasho	Drejtor i Divizionit të Klientëve Biznes
Gent Drita	Drejtor i Divizionit të Kredisë
Redi Martiri	Drejtor i Departamentit të Zhvillimit të Produkteve Retail

n. Komiteti i Prokurimeve

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Suela Bokshi	Zv. Drejtor i Përgjithshëm dhe Drejtor i Divizionit të Operacioneve
Marika Mërtiri	Drejtor i Departamentit të Administratës
Ilir Apostol	Shef i Njësisë së Prokurimeve

o. Komiteti Drejtues i Projekteve

Flutura Veipi	Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv (Kryetar)
Suela Bokshi	Zv. Drejtor i Përgjithshëm dhe Drejtor i Divizionit të Operacioneve
Dallandyshe Çela	Drejtor i Departamentit të Organizimit
Irena Rushaj	Drejtori i Divizionit IT

Komiteti i Administrimit të Aktiv-Pasivit ("KAAP") (shih. Faqe 27) merr në shqyrtim situatën dhe kushtet ekonomike kombëtare dhe ndërkombëtare, zhvillimet rregullatore, tendencat dhe luhatsmërinë e tregjeve, levizjet e normës së interesit, kurseve të këmbimit, etj. Në analizat dhe mbledhjet e komitetit shqyrtohet struktura e aktiv-pasiveve, portofoli i investimeve, pozicioni valutor, treguesit aktuale dhe në perspektivë të likuiditetit lidhur me mospërputhjen e maturiteteve në bilanc në kuadër të monitorimit dhe menaxhimit të rreziqeve të tregut të lidhura me to. Po ashtu, në mbledhjet e KAAP diskutohet mbi performancën e përgjithshme të Bankës, nivelin e mjaftueshmërisë së kapitalit dhe ai i likuiditetit, rendimentet e aktiv/pasivit dhe *spread*-et e normave të interesit, kundërpasitë e mundshme në Tregun e Parasë si dhe limitet për zyrat e këmbimit. Komiteti merr vendime sa i takon normave të interesit të depozitave apo produkteve të lidhura me to, investimeve në letra me vlerë të huaja, huamarrjen, niveleve të *cash-it*, etj. Po ashtu, kryhet koordinimi i çmimit të produktit në mënyrë që *spread*-et e synuara të arrihen dhe mbahen në linjë me koston e financimit dhe kostot e tjera të Bankës, në mënyrë që të arrihet përfitueshmëria e synuar mbi aktive/kapitalin e vet (ROA, ROE) si dhe të mbrohet Banka nga risku i normave të interesit. Ky komitet propozon me periodicitet vjetor ndryshimet e politikave nën administrimin e komitetit, dhe aprovon ndryshimin e procedurave të aktiv/pasivit mbi baza të vazhdueshme kur ndryshimi i kushteve e kërkon një veprim të tillë. Politikat shkojnë për aprovim në Këshillin Drejtues si rregull një herë në vit. Në këtë komitet bëhet edhe shpjegimi i ndonjë përjashtimi të njohur nga kjo politikë, si dhe një plan veprimi dhe afati kohor për ta sjellë Bankën në përputhje me kufijtë e politikës. Me zgjerimin e kuadrit rregullator, në KAAP diskutohen edhe elementet relevant të ICAAP si dhe është aprovuar drafti i ILAAP (proçeset e vlerësimit të brendshëm të kapitalit dhe likuiditetit) para se të shkojnë për aprovim final në Këshillin Drejtues

Komiteti i Administrimit të Rrezikut të Kredisë ("KARK") (shih. Faqe 28) ka një rol të rëndësishëm rregullativ dhe organizues për gjithë funksionin e kredidhënies në Bankë dhe politikën e kredisë, politikë e cila aprovet dhe rishikohet nga Këshilli Drejtues si rregull një herë në vit. Ky komitet siguron që procedurat e kredidhënies të jenë në përputhje me politikat, ligjet dhe rregulloret në fuqi. Gjithashtu ky komitet rishikon përputhshmërinë me limitet dhe monitoron normat dhe kufijtë e paralajmerimit të hershëm të vendosura nga Banka në fushën e rrezikut të kredisë. KARK është përgjegjës për krijimin e një sistemi efektiv për monitorimin, kontrollin dhe raportimin e rrezikut të kredisë. Në këtë komitet përcaktohen edhe çmimet e produkteve të kredisë në koordinim edhe me struktura të tjera si KAAP, si edhe kushtet e tjera për klientët e kredive duke pasur mundësinë për t'i ndryshuar ato në varesi të tregut, përfitueshmërisë, reputacionit dhe rrezikut brenda rregullave të përcaktuara në Politikën e Kredisë. Komiteti rishikon strukturën e ekspozimit të portofolit të kredisë duke monitoruar nivelin e koncentrimin, shpërndarjen e portofolit të kredisë me bazë sektoriale dhe gjeografike. KARK vendos mbi delegimin e të drejtës aprovuese për kreditë në komitete të tjera (nën-komitete) brenda Bankës me shuma kredie më të vogla dhe vlerëson cilësinë e kredidhënies së këtyre komiteteve të deleguara. Komiteti vendos standardet për kolaterale të pranuar në kredidhënie, mekanizmin e rishikimit të kredive dhe përputhshmërisë. KARK në UB kryen rishikim tremujor të ekspozimeve të medha si dhe rivlerëson kreditë e mëdha të këqija duke përcaktuar edhe planin e masave për to. Përveç sa me sipër, krahas ndjekjes së cilësisë së portofolit kreditor, KARK ka rol të rëndësishëm në implementimin e politikave të provigjonimit, përfshirë kategorizimin dhe kriteret bazë të provigjonimit të tyre. Merr në konsideratë dhe rishikon treguesit e kredive në vonesë dhe performancën e mbledhjes së tyre si edhe strategjitë lidhur me menaxhimin e kredive me probleme, duke përfshirë procedurat ligjore si edhe ekzekutimet e kolateraleve, apo edhe propozimin në Këshill Drejtues për fshirjen e kredive të këqija.

Komiteti i Rrezikut Operacional dhe Rreziqet e Tjera (“KRO”) (shih. Faqe 28) është përgjegjës për analizën e kujdesshme të profilit të rrezikut operacional në Bankë duke përfshirë: rishikimin dhe trajtimin e kujdesshëm të ngjarjeve të rrezikut operacional dhe analizën e detajuar të humbjeve operationale, kontribut aktiv në identifikimin e proceseve me rrezik të shtuar operacional duke identifikuar mangësitë në këto procese dhe ndërmarrjen e veprimeve menaxheriale që synojnë minimizimin e humbjeve. Gjithashtu në këtë komitet analizohen ngjarjet “mashtim” që mund të ndodhin në Bankë, si dhe përcaktohet skuadra që do të hetojë këtë ngjarje. Propozon dhe zbaton testimin e planit të vazhdimësisë së biznesit dhe përmbledh rezultatet duke dhënë në fund edhe rekomandimet.

Komiteti i Menaxhimit të Rrjetit është një organ konsultativ i menaxhimit, i cili ka për qëllim të trajtojë çështje të rëndësishme lidhur me veprimtarinë e degëve si edhe të asistojë Drejtimin Ekzekutiv në marrjen e vendimeve që kanë të bëjnë me fusha të ndryshme që prekin rrjetin e degëve. Ky komitet mbikëqyr strategjinë e menaxhimit të rrjetit në të gjitha kanalet e Bankës si degët, bankingu on-line, palët e treta, ATM-të, etj. Funkzioni kryesor i këtij komiteti është ndjekja dhe monitorimi i rezultateve të degëve, performancës së tyre bazuar në indikatorët kryesorë të matjes së saj, si targeti vjetor dhe objektivat e vendosur në fillim të vitit. Përveç indikatorëve sasiore, Komiteti i Menaxhimit të Rrjetit analizon dhe vlerëson aktivitetin e rrjetit në totalitet përfshirë vendndodhjen e degëve, transferimet e mundshme apo dhe hapje/mbyllje degësh, çështje të rëndësishme të lidhura me punonjësit kryesisht në nivelet menaxheriale, strukturën e degëve, etj.

Komiteti për Teknologjinë e Informacionit (“KTI”) ka si funksioni kryesor të sigurohet që nevojat dhe objektivat e Bankës në lidhje me teknologjinë e informacionit dhe përfitimet e marra prej saj të përmbushen plotësisht. Gjithashtu ky komitet menaxhon dhe vendos prioritetet sa lidhur me projektet dhe kërkesat që vijnë në kuadër të automatizimit të proceseve apo nevojave strategjike.

Komiteti i Administrimit të Kolateraleve në Pronësi të Bankës është organi që administron procesin e shitjes, qiradhënies apo lënies në përdorim së kolateraleve kaluar në pronësi të Bankës si rezultat i procesit të ekzekutimit ligjor të kredive. Komiteti propozon momentin e nxjerrjes në shitje të një aseti duke përcaktuar çmimin fillestar të shitjes si dhe raundet e marketimit. Ky komitet është përgjegjës për përcaktimin e një strategjie të përgjithshme që duhet ndjekur për përcaktimin e destinacionit afatshkurtër dhe afatgjatë të pronës si edhe marketimin/shitjen e asetit. Gjithashtu në këtë komitet merret vendimi për dhënie me qira ose në përdorim të pronës si dhe ndiqet marketimi i pronave sipas kanaleve standarde të tregut. Komiteti kryen kategorizimin, vlerësimin dhe monitorimin e vlerës së tregut të pronave si dhe llogaritjen e provigjoneve sipas standardeve të raportimit.

Komiteti i Përputhshmërisë ka detyrën për të zhvilluar dhe zbatuar politikën e përputhshmërisë duke siguruar përputhshmërinë e ligjeve, rregulloreve dhe standardeve. Diskutohen implikimet e zhvillimeve rregullative për Bankën duke vënë prioritetet e duhura për menaxhimin e rrezikut të përputhshmërisë e duke propozuar masat për zbatimin e rreziqeve të tilla. Analizon dhe diskuton për implikimet e ligjeve dhe rregulloreve në aktivitetin e Bankës.

Komiteti i Menaxhimit të Kapitalit dhe Performancës (shih. Faqe 28) ka si funksioni kryesor të sigurohet që nevojat dhe objektivat e Bankës në lidhje me planifikimin, menaxhimin dhe monitorimin e kapitalit dhe treguesve të lidhur me të. Ky komitet zbaton, monitoron si dhe propozon masat për zbatimin e kërkesave rregullatore për Shtesën e Kombinuar Makroprudenciale të Kapitalit (SHKOMAK), të levës financiare si dhe të ligjit të Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme. Komiteti, në vijim të përfshirjes së KAAP, rishikon dhe kryen Procesin e Vlerësimit të Brendshëm të Mjaftueshmërisë së Kapitalit (“PVBMK” apo “ICAAP”) si edhe monitoron dhe analizon periodikisht nivelet e normave aktuale të paralajmërimit të Bankës përkundëjt atyre të përfshira në PVBMK. Komiteti vlerëson dhe zgjedh opsionet më të përshtatshëm bazuar në ngjarjet që shkaktojnë aktivizimin e Planit të Rimëkëmbjes, shqyrton analizën e linjave kryesore të biznesit, ndërvarësitë, stres testet e përdorura në Planin e Rimëkëmbjes si dhe autorizon dërgimin e Planit pranë Këshillit Drejtues për miratimin final dhe më tej raportimin në Bankën e Shqipërisë. Po ashtu, Komiteti rishikon dhe propozon planifikimin e kapitalit gjatë procesit të buxhetimit (duke integruar skenarët për rritjen, përbërjen e aktiveve, provigjoneve, rezultatin e pritshëm financiar të bankës) si dhe vlerëson mundësitë e alokimit të kapitalit në mënyrë eficiente midis njësive të biznesit në përputhje me strategjinë e biznesit të Bankës.

Komiteti i Kredisë (shih. Faqe 28) ka përgjegjësi në: Detajimin dhe implementimin e procedurave mbi bazë të politikës së aprovuar nga Këshilli Drejtues në fushën e kredidhënies. Siguron që procesi i miratimit të kredive të ndjekë procedurat/ politikat e Bankës në përputhje me kuadrin ligjor rregullativ; krijon një sistem të përshtatshëm për raportimin të Këshilli Drejtues lidhur me aplikimin e politikave dhe limiteve kreditore të vendosura, si edhe rishikon propozimet e ardhura lidhur me produktet kreditore nga Divizioni i Biznesit. Anëtarët e Komitetit të Kredisë marrin vendime individuale për kreditë e biznesit dhe të individëve. Në të gjitha rastet Komiteti i Kredisë merr vendimet e tij në bazë të aplikimeve të kredisë të dorëzuar nga personat e autorizuar të shitjes, si dhe në bazë të vlerësimeve të rrezikut nga punonjësit e Divizionit të Kredisë.

Komiteti i Menaxhimit të Burimeve Njerëzore është një komitet i krijuar nga Drejtimi Ekzekutiv i Union Bank. Komiteti MBNJ është strukturë kolektive e përbërë nga anëtarë të Drejtimit Ekzekutiv, Departamentit të Burimeve Njerëzore dhe departamenteve të tjera të përfshira në vendimmarrjet, lidhur me çështjet e menaxhimit të burimeve njerëzore në përputhje me: Politikat dhe procedurat e Burimeve Njerëzore, Kodi i Etikës, struktura organizative, politikat e shpërblimit të punonjësve përfshirë pagat, bonuset e përfitimet, politika për tërheqjen, mbajtjen dhe zhvillimin e punonjësve të Bankës, etj. Komiteti i MBNJ trajton çështjet për të gjithë punonjësit, përjashtuar Drejtimin Ekzekutiv dhe disa pozicione kyç, përgjegjësia për trajtimin e të cilëve është e Komitetit të Shpërblimit dhe Burimeve Njerëzore, strukturë e Këshillit Drejtues të Bankës.

Komiteti i Sigurisë në Punë është komitet i krijuar me pjesëmarrjen edhe të personelit të Bankës. Siguron dhe trajton elementët e sigurisë në punë duke u bazuar në legjislacionin në fuqi.

Komiteti i Menaxhimit të Produkteve është një strukturë që shërben për të vlerësuar propozimet për produkte të reja ose propozime për ndryshime që lidhen me karakteristikat e produkteve ekzistuese. Objektivi i këtij komiteti është të lehtësojë veprimtarinë e Bankës nëpërmjet studimit të propozimeve të ndryshme që janë bërë nga Divizionet e Klientëve Biznes dhe Retail apo Njësi të tjera të Bankës. Detyrat kryesore të komitetit janë: miratimi i propozimeve të produkteve të reja, ose modifikimi i produkteve ekzistuese duke përfshirë vlerësimet e rrezikut; siguron që këto ndryshime të përputhen me strategjitë e biznesit, të ofrojnë kthim të përshtatshëm për profilin e rrezikut të produktit dhe janë të favorshme për tregun e synuar të klientëve; monitoron performancën e produktit, duke përfshirë përfitimin dhe pozicionin konkurrues.

Komiteti i Rekuperimit dhe Menaxhimit të Vonesave ka si funksioni kryesor menaxhimin e kredive me vonesë dhe një rol thelbësor në rekuperimin e tyre. Asiston Drejtimin Ekzekutiv në marrjen e vendimeve që kanë të bëjnë me kreditë me probleme.

Komiteti i Prokurimeve ka për qëllim të trajtojë çështje të rëndësishme lidhur me prokurimet e Bankës. Mbikëqyr zbatimin e politikave dhe procedurave në lidhje me prokurimet.

Komiteti Drejtues i Projekteve ka përgjegjësi në përcaktimin dhe drejtimin e projekteve më të rëndësishme të Bankës. Ka një rol aktiv në ndjekjen e realizimit të tyre.

1.3.2. Informacion për kualifikimet dhe përvojën e anëtarëve të organeve drejtuese

Anëtarët e Këshillit Drejtues

Z. Edmond Leka

Z. Leka ka një eksperiencë të gjatë në aktivitete të ndryshme financiare. Ai është President dhe Drejtor i Përgjithshëm i Unionit Financiar Tiranë që nga Marsi i vitit 1995 dhe nga viti 2006 është Kryetar i Këshillit Drejtues të Union Bank. Gjatë periudhës Shtator 2000-2008 Z. Leka ka qënë Zëvendës-president i Dhomës Amerikane të Tregtisë në Shqipëri dhe më parë Kryetar i Këshillit Drejtues të AMC (Albanian Mobile Communication). Ai ka qënë gjithashtu Kryetar i Këshillit Drejtues të Bankës Italo-Shqiptare nga Marsi 1996 – Shkurt 2002 dhe Kryetar i Këshillit Drejtues të Fondacionit për Shoqëri të Hapur në Shqipëri (Fondacioni Soros) nga Janari 2002 deri në Mars 2005.

Z. Niko Leka

Z. Leka ka një eksperiencë të gjatë dhe solide në sektorin financiar, në menaxhim si dhe në aktivitetet e biznesit. Aktualisht ai është Drejtor Ekzekutiv i Unionit Financiar Tiranë dhe nga viti 2014 deri në vitin 2017 ka mbajtur pozicionin e Kryetarit të Këshillit Drejtues të Landeslease. Më parë Z. Leka ka punuar si konsulent dhe anëtar i disa organizatave të ndryshme financiare dhe menaxhuese. Gjatë periudhës 1994-1995, Z. Leka ka qënë Drejtor i Departamentit të Kreditit Urban (institucion mikrofinancë) në Fondin Shqiptar të Zhvillimit dhe gjatë periudhës 1999-2002 ka qënë Anëtar i Këshillit Drejtues të Fondit Besa (institucion financiar i mikrokredisë).

Z. Varuzhan Piranjani

Z. Piranjani ka qënë anëtar i Këshillit Drejtues të Bankës Union që nga viti 2005, Kryetar i Komitetit të Kontrollit të saj që nga viti 2007, dhe ka një eksperiencë të gjatë në fushën e biznesit, financës, bankës dhe sigurimeve. Eksperiencat e hershme të tij të punës lidhen me pozicione manaxheriale në fushën e kontabilitetit të ndërmarrjeve të ndryshme.

Në vitet 1992-2006, Z. Piranjani ka qënë në industrinë e sigurimeve si Zv.Drejtor dhe me pas si Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv i Institutit të Sigurimeve (INSIG).

Aktualisht, Z. Piranjani është Anëtar i Këshillit Mbikëqyrës të Union Group dhe UFT.

Znj. Teuta Baleta

Znj. Baleta ka një përvojë më shumë se 20-vjeçare në mbikëqyrjen dhe rregullimin bankar dhe financiar si dhe në bankingun qendror, në fushat e politikave dhe zhvillimet makroekonomike, stabilitetit financiar, reformimin e sektorit bankar me një fokus në privatizimin e bankave shtetërore dhe reformimin e rregullatorëve financiarë, statistikave bankare dhe makroekonomike, raportimin dhe analizat, kërkimet, qeverisjen korporative, transparencën dhe auditimin e brendshëm. Ajo ka gjithashtu një përvojë rreth 20-vjeçare si lektore në fushën e ekonomisë.

Znj. Baleta aktualisht ofron shërbime konsulence për kompanitë e sektorit financiar në fushën e auditimit të brendshëm, përputhshmërisë, qeverisjes korporative, financave dhe vlerësimeve financiare. Znj. Baleta u diplomua në vitin 1993 në Financë, në Universitetin e Tiranës dhe me pas përfundoi një Master në Kontabilitet në Universitetin e Tiranës.

Z. Henry Russell

Z. Russell është anëtar i Këshillit Drejtues të Union Bank që nga muaji Gusht 2021. Ai vjen nga një eksperiencë e gjatë në pozicione drejtuese pranë disa institucioneve ndërkombëtare financiare, duke përfshirë rreth 30 vite pranë Bankës Europiane për Rindërtim dhe Zhvillim.

Z. Russell ka përvojë të gjerë në fushën e investimeve në Evropën Lindore dhe Azi, duke përfshirë financimet e projekteve, huatë dhe investimet e kapitalit për sipërmarrjet private dhe publike.

Gjithashtu ai është angazhuar dhe si anëtar bordi në kompani të mëdha duke kontribuar në fushën strategjike dhe qeverisjen korporative.

Z. Gazmend Kadriu

Z. Kadriu është Anëtar i Këshillit Drejtues të Bankës Union që nga fillimet e saj në 2005. Gjithashtu nga 2005 deri në Shkurt 2020 ai ka qënë edhe Drejtor i Përgjithshëm Ekzekutiv i Bankës.

Z. Kadriu ka një eksperiencë gjithëpërfshirëse dhe të gjerë si një bankier, rregullator bankar dhe auditues, dhe ka fituar një eksperiencë të tillë profesionale në tre shtete të rajonit (Maqedoni, Kosove, Shqipëri).

Z. Kadriu ka një diplomë në Ekonomi nga Universiteti St. Ciril and Metodius - Shkup. Eksperiencia e tij ndër të tjera përfshin 5 vite në Departamentin e Mbikëqyrjes Bankare në Bankën Kombëtare të Maqedonisë, 1993-1998, dy vitet e fundit të së cilës ishte Drejtor i Departamentit, si dhe si Menaxher Auditit në Ernst & Young në Shkup në vitet 2001-2004. Ai më pas e vazhdoi karrierën e tij si Drejtor Ekzekutiv dhe Anëtar i Këshillit Drejtues të Banka e Re e Kosovës.

Banka Union

Raportet Financiare Periodike, Shtator 2023

(shifrat në Mijë Lekë, përveçse kur shprehet ndryshe)

Z. Kadriu ka qenë anëtar i Këshillit Drejtues si dhe anëtar i Komitetit të Menaxhimit të Rrezikut në Tututnska Banka a.d. Shkup në periudhën Dhjetor 2000 - Qershor 2006 si dhe ka qenë anëtar Këshilli Kujdestar dhe Zv.Kryetar i Macedonian Enterprise Development Foundation, Shkup në periudhën Dhjetor 1998 - Mars 2006.

Që prej prill 2023, Z. Kadriu është emëruar Kryetar i Bordit udhëheqës i bankës NLB Prishtinë.

Z. Kreshnik Dibra

Z. Dibra është anëtar i Këshillit Drejtues të Union Bank që nga muaji Prill 2021. Ai sjell një eksperiencë të gjerë në industri të ndryshme si auditues dhe drejtues. Për një periudhë prej 13 vitesh ka shërbyer si menaxher auditimi në kompaninë Deloitte në Shqipëri, Rumani, Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe në Europën Qendrore..

Për një periudhë 2-vjeçare Z. Dibra ka mbajtur pozicionin e Drejtorit për Investimet Jokontrolluese si edhe ka qenë anëtar i Këshillit Drejtues të Grupit Balfin. Në të njëjtën kohë ka qenë anëtar i Këshillit Drejtues të Albchrome sh.a si edhe Kryetar i Këshillit Drejtues të Plus Communications dhe Insig Life.

Z. Dibra ka shërbyer si CFO pranë Grupit Infosoft për një vit si dhe si konsulent i jashtëm në projekte të Bankës Botërore dhe BERZH në Shqipëri.

Aktualisht Z.Dibra mban pozicionin e drejtuesit të raportimit financiar për Høegh LNG AS, një kompani Norvegjeze e listuar në bursën e New York.

Znj. Flutura Veipi (shih. Faqe 11)

Anëtarët e Komitetit të Kontrollit

Znj. Teuta Baleta (shih. Faqe 9)

Znj. Sonila Bicaku

Zj. Bicaku është eksperte e financës, me njohuri të gjera në fushën e biznesit dhe me një eksperiencë 22 vjeçare në ofrimin e shërbimeve të auditit, konsulencës fiskale, IFRS & UK GAAP, kontrolleve të brendshme, administrimin e rreziqeve dhe drejtimit financiar për shumë kompani e organizata kombëtare e ndërkombëtare.

Ajo është anëtare e ACCA (Shoqatës së Kontabilistëve të Miratuar në Britaninë e Madhe) nga Prill 2004 dhe anëtare e Institutit të Eksperteve Kontabël të Autorizuar të Shqipërisë nga Korrik 2012.

Zj. Bicaku punon aktualisht si konsulente financiare dhe konsulente në fushën e qeverisjes së korporatave. Më parë ajo ka punuar si Menaxhere në Deloitte dhe International Finance Corporation në Shqipëri.

Z. Varuzhan Piranjani (shih. Faqe 9)

Z. Kreshnik Dibra (detajet më sipër).

Anëtarët e Drejtimit Ekzekutiv dhe Drejtorët Ekzekutivë Senior

Znj. Flutura Veipi

Znj. Veipi është Drejtore e Përgjithshme Ekzekutive e Union Bank dhe Anëtare e Këshillit Drejtues.

Znj. Veipi ka një eksperiencë të kalibrit ekzekutiv me gati njëzet vjet eksperiencë në fushën bankare, financiare, atë të investimeve dhe projekteve në menaxhim strategjik dhe lidhshmëri. Gjatë viteve 2000-2014 ajo ka punuar ProCredit Bank Albania, ku ka mbajtur disa pozicione kyçe drejtuese, në përfundim dhe atë të Anëtares së Këshillit Drejtues të Bankës.

Eksperiencia dhe ekspertiza të tjera të Znj. Veipi përfshijnë edhe pozicione të tjera të rëndësishme e të nderuara si Anëtare e Këshillit Drejtues të Dhomës Amerikane të Tregtisë dhe Kryetare e Komitetit të “Woman Active in Business” në periudhën 2012-2014. Gjithashtu ka qenë Anëtare e Këshillit Ekzekutiv të Shoqatës Shqiptare të Bankave në periudhën 2011-2013, si dhe nga viti 2019 e në vazhdim. Znj. Veipi është diplomuar në Financë dhe Kontabilitet nga Universiteti i Tiranës në vitin 2000, si dhe ka një certifikatë në MBA në Universitetin e Roehampton, Londër, 2017.

Znj. Suela Bokshi

Znj. Bokshi është Zv. Drejtore e Përgjithshme Ekzekutive prej Mars 2020 dhe Drejtore e Divizionit të Operacioneve të Bankës Union që nga Korrik 2005.

Znj. Bokshi ka një eksperiencë afatgjatë në bankë. Ajo u diplomua në Financë dhe Bankë, në Universitetin e Tiranës dhe vazhdoi një Master në Bankë dhe Financë për Vendet e Europës Lindore në “Giordano Del’ Amore Foundation” dhe CARIPO Bank, në Milano, Itali. Znj. Bokshi filloi karrierën e saj në Bankën Kombëtare Tregtare në 1995. Në 1997 ajo punoi në Bankën e Shqipërisë si Drejtore e Departamentit të Pagesave. Në vitin 2000 ajo mbajti pozicionin e Drejtorit të Thesarit dhe Pagesave dhe më vonë atë të Drejtorit Operacional në Bankën ProCredit në Shqipëri.

Z. Arten Zikaj

Z. Zikaj është Drejtor i Divizionit të Financës në Bankën Union që nga Mars 2011. Z. Zikaj ka një eksperiencë të gjerë në kontabilitetin, raportimin dhe analizën financiare, auditimin lokal dhe ndërkombëtar të institucioneve financiare, kompanive të sigurimit dhe ndërmarrjeve komerciale, ekspertizë në SNRF-të, menaxhimin e rrezikut, operacioneve të thesarit, etj. Për disa vite ai ka qenë dhe lektor me kohë të pjesshme në Universitetin e Tiranës, Fakultetin e Ekonomisë.

Z. Zikaj u diplomua në Menaxhim Biznesi në Fakultetin e Ekonomisë, Universiteti i Tiranës. Ai punoi për rreth 7 vite në auditim në KPMG si Manaxher i ngarkuar për auditimin dhe më pas në konsulencë financiare për industri të ndryshme në Shqipëri dhe Kosovë. Në vitin 2004 ai ka qenë Zv. Drejtor i Financës në Bankën ProCredit në Shqipëri dhe në 2007-2010 ka punuar në KEP Trust, një institucion mikrofinanciar në Kosovë, si Zv. Drejtor Ekzekutiv për Financën dhe Thesarin.

Znj. Enkeleda Hasho

Znj. Hasho është Drejtor i Divizionit të Klientëve Biznes nga Qershori 2019 dhe që nga viti 2012 deri në këtë datë ka mbajtur pozicionin e Drejtorit të Divizionit të Kredisë në Bankën Union. Eksperiencia e Znj. Hasho vjen nga një formim i gjatë dhe solid në financë dhe bankë. Para këtij pozicioni në Bankën Union, Znj. Hasho ka punuar si Drejtore e Departamentit të Kredisë në Bankën Ndërkombëtare Tregtare (ICB) në vitet 2000-2005. Znj. Hasho ka një ekspertizë të vlefshme në procesin e zhvillimit të strategjisë së kreditimit tregtar bazuar në produktet e kredisë.

Znj. Hasho u diplomua në Menaxhim Biznesi në Fakultetin e Ekonomisë të Universitetit të Tiranës dhe gjithashtu ka një MBA nga Universitas Fabrefacta Optime University, Tiranë.

Z. Gent Drita

Z. Drita është Drejtor i Divizionit të Rrezikut të Kredisë në Bankën Union që nga Korrik 2019. Z. Drita ka një eksperiencë të gjatë në fushën e kredidhënies duke filluar karrierën e tij nga pozicioni i specialistit të kredisë duke kaluar më tej në pozicione drejtuese në shitje dhe në rrezikun e kredisë.

Z. Drita u diplomua në Fakultetin e Ekonomisë, Universiteti i Tiranës dhe mban një diplomë Master për Studimet Ekonomike Europiane. Ai punoi për rreth 5 vjet në NBG Bank dhe në ProCredit Bank në fushën e kredidhënies dhe më pas në Bankën Union ku për shumë vite është angazhuar me shitjen e produkteve ndaj bizneseve, në drejtimin e Departamentit të Shitjes dhe më pas në Departamentin e Rrezikut të Kredive për Biznes.

Znj. Fatbardha Rino

Znj. Rino është Drejtore e Divizionit Retail në Union Bank që nga muaji Tetor 2021. Ajo ka një përvojë 21-vjeçare në sistemin bankar, duke patur një eksperiencë progresive dhe të gjerë kombëtare dhe ndërkombëtare.

Znj. Rino iu bashkua Union Bank në Tetor 2020, në pozicionin e Drejtores së Departamentit të Menaxhimit të Rrjetit, pas një eksperience 7 vjeçare në Vjenë, Austri, ku ka punuar në role drejtuese të nivelit të lartë, pranë Bankës Raiffeisen International. Më parë ajo ka mbajtur disa pozicione të ndryshme menaxheriale në Banken Raiffeisen Shqipëri, si në drejtimin e Divizionit Operacional dhe në Divizionin e Shitjes dhe Rrjetit të Degëve, për rreth 10 vite.

Znj. Rino u diplomua pranë Fakultetit të Ekonomisë, të Universitetit të Tiranës dhe gjithashtu ka një MBA nga New York University, Tiranë.

Znj. Irena Rushaj

Znj. Rushaj është Drejtore e Divizionit të IT që prej Nëntor 2022. Ajo ka një eksperiencë 24 vjeçare në sistemin bankar me fokus në Teknologjinë e Informacionit dhe Komunikimit. Znj. Rushaj ka filluar karrierën e saj në Bankën Amerikane të Shqipërisë duke marrë në pak vite rol drejtues në zhvillimin e kanaleve alternative bankare dhe platformës digjitale. Që nga Mars 2005 ajo ka Drejtuar Departamentin e IT në Union Bank.

Znj. Rushaj është diplomuar në Fakultetin e Shkencave të Natyrës, Universiteti i Tiranës. Ajo mban një Diplomë Master i Shkencave në Informatikë nga i njëjti Universitet. Ajo mban gjithashtu një Diplomë Master në Administrim Biznesi nga Universiteti New York në Tiranë.

Z. Alban Burazeri

Z. Burazeri është Drejtor i Zyrës së Transformimit që prej Qershor 2023, kohë në të cilën edhe iu bashkua Union Bank. Ai ka një eksperiencë profesionale prej më shumë se 3 dekadash nga të cilat mbi 27 vjet në sistemin bankar. Pjesën më të qenësishme të karrierës së tij Z. Burazeri e ka në Alpha Bank Albania ku që prej vitit 2006 deri në 2022 ka qenë anëtar i Drejtorisë Ekzekutive duke drejtuar njëkohësisht edhe Njësinë e Biznesit të Operacioneve dhe IT.

Z. Burazeri është diplomuar në Universitetin e Tiranës, Fakulteti i Shkencave të Natyrës, dega Informatikë. Gjithashtu ka diplomë Master dhe Doktor i Shkencave në Informatikë po nga i njëjti universitet dhe fakultet.

1.3.3. Informacion mbi kodin e etikës në Bankën Union

Union Bank ka një Kod Etike, i cili adreson çështjet e përputhshmërisë me kërkesat ligjore, përgjegjësitë e punonjësve në lidhje me konfliktet e interesit, ruajtjen e konfidencialitetit të informacionit, veprimet me palët e lidhura, etj. Më poshtë janë trajtuar shkurtimisht pjesë të këtij kodi.

1. Konflikti i Interesave

Është politika e Bankës që punonjësit të kryejnë detyrat në mënyrë të tillë, me etikë dhe integritet, që të mos ekzistojë konflikt interesi, real apo i nënkuptuar. Situatë konflikti interesi nënkuptohet situata e ndikuar nga faktorë objektivë (si p.sh. lidhje farefisnore/biznesi) që mund të ndikojnë në kryerjen e detyrave të punonjësit kundër interesave të bankës.

2. Huatë e Punonjësve

Marrja hua e një punonjësi nga një klient i Bankës, individ ose biznes, duhet shmangur gjithmonë (përveç rastit kur klienti është një institucion i njohur huadhënës).

3. Informacioni Konfidencial

Të gjitha dokumentet dhe informacionet e Bankës janë konfidenciale dhe nuk mund të kopjohen ose nxiren pa autorizim nga menaxhimi. Informacioni konfidencial përfshin të dhënat për personelin dhe pagat, informacionin për klientët, dhe çdo informacion tjetër për mënyrën se si operon Banka.

Abuzimi ose keqpërdorimi i informacionit konfidencial do të rezultojë në masa të rrepta disiplinore, deri në pushim të menjëhershëm nga puna dhe ndjekje ligjore.

4. Punësimi jashtë Bankës

Banka nuk inkurajon punësimin jashtë Bankës të një punonjësi me kohë të plotë, sidomos punësimin tek një konkurrent, furnitor apo klient të bankës. Në të gjitha rastet, punësimi jashtë bankës kërkon aprovim paraprak nga menaxhimi. Vetëpunësimi në ndonjë aktivitet që i bën konkurrencë Bankës, është i ndaluar.

5. Dhuratat

Punonjësit dhe familjarët e tyre nuk duhet të kërkojnë apo pranojnë përfitime personale nga një klient, shitës, individ ose organizatë që kërkon të bëjë biznes me Bankën, përveç dhuratave të zakonshme, me vlerë qartësisht modeste dhe që shpërndahen masivisht për Vit të Ri apo raste të ngjashme.

6. Ryshfetet

Gjatë kryerjes së detyrave në Bankë, nuk lejohet të paguhen ose të pranohen rryshfete ose shpërblime të tilla të ngjashme për apo nga ndonjë individ apo organizatë. Është politikë e Bankës të zbatohet rregullat kundër mitmarrjes.

7. Autorizim mbi llogari të klientëve

Pa aprovim specifik të menaxhimit, punonjësit nuk mund të veprojnë si agjente ose persona të autorizuar në ndonjë llogari të mbajtur në Bankë (përveç për familjarët e tyre).

8. Abuzimi me Drogat dhe Alkoolin

Politika e Bankës është që të punësojë persona që nuk përdorin drogë apo alkool dhe që nuk manifestojnë efekte të përdorimit të tyre gjatë orarit të punës. Çdo punonjës që shkel këtë politikë është subjekt i masave disiplinore, deri në dhe përfshirë pushimin nga puna, që në shkeljen e parë.

1.3.4. Informacion mbi strukturën e grupit të konsoliduar

Unioni Financiar Tiranë shpk (“UFT” ose “Kompania Mëmë”) është një kompani me përgjegjësi të kufizuar, regjistruar në bazë të vendimit No. 9406, datë 6 Mars 1995. UFT është Përfaqësues Kontraktual i Western Union Financial Services INC. Selia e UFT-se është në Rrugën “Ismail Qemali”, Numri 32, Kati 3 Tiranë. UFT ka në pronësi filialet e mëposhtme:

- **Union Bank Sh.a.**, duke zotëruar 96.46% të aksioneve të saj;
- **Unioni financiar Prishtinë Shpk. (“UFP”)**, i cili është një kompani me përgjegjësi të kufizuar 80.00% i kontrolluar nga UFT i cili ushtron aktivitetin e vet në Kosovë. UFP e ka filluar aktivitetin e tij në 1 Janar 2013 dhe është Përfaqësues Kontraktual i Western Union Financial Services INC. Selia e UFP është në Rr. Perandori Justinian 1E, Qyteza Pejton, Prishtina, Kosovo;
- **Unija Finansiska Skopje DOO (“UFS”)**, i cili është një kompani me përgjegjësi të kufizuar i themeluar në Republikën e Maqedonisë me vendim të Gjykatës së Shkupit Nr.5710/03, datë 16 Janar 2004. UFT zotëron 75.04% të kapitalit aksionar të tij. UFS është Përfaqësues Kontraktual i Western Union Financial Services INC.
- **Union of Financial Corners (“UFC”)**, i cili u themelua më 1 Maj 2005 në Gjenevë, Zvicër. UFT zotëron 51.00% të kapitalit aksionar të tij. UFC është Përfaqësues Kontraktual i Western Union në Zvicër.
- **Paylink Sha. (“Paylink”)** e cila është një kompani financiare e licensuar nga Banka e Shqipërisë për të kryer shërbimet e procesimit të kartave si dhe shërbimeve të tjera lidhur me to. Investimi në kompaninë Paylink është bërë me 3 Shtator 2012. UFT zotëron 100.00% të kapitalit të Paylink.
- **Auto City Sha.** Investimi në Auto City është bërë në 26 Dhjetor 2012 . UFT zotëron 100.00% të aksioneve në kapitalin e Auto City.
- **Union Net Kroaci** i cili u themelua më 10 Mars 2016 në Zagreb, Kroaci. UFT zotëron 100.00% të kapitalit të tij aksionar. Union Net Kroaci është Përfaqësues Kontraktual i Western Union Financial Services INC.

1.4. Informacion mbi filialet e Bankës

Banka, në 22 Dhjetor 2014, bleu 100% të aksioneve të Landeslease sha (“Filiali”). Filiali është një shoqëri shqipëtare e cila ushtron aktivitetin e qirasë financiare, e regjistruar si një shoqëri aksionare, e cila filloi të operonte në 5 Prill 2005. Selia e Landeslease sha është në Tiranë, Rruga “Mine Peza”. Banka është aksionari i vetëm i këtij institucioni financiar.

Investimi në Filiale në fund të Shtatorit 2023 është në shumën prej 255,237 Mijë Lekë (Dhjetor 2022: 255,237 Mijë Lekë).

Filiali rezulton me fitim prej vitesh dhe kontribon me dividente në Bankë në mënyre sistematike.

Më 30 Shtator 2023:

- Kapitali aksionar i Filialit, i nënshkruar dhe i shlyer tërësisht, është 296,766 Mijë Lekë që përbëhet nga 296,766 (*dyqind e nëntëdhjetë e gjashtë mijë e shtatëqind e gjashtëdhjetë e gjashtë*) aksione me vlerë nominale 1,000 (*një mijë*) Lekë secili;
- Banka i ka akorduar në total kredi për shumën 22.2 Milionë Eur Filialit, duke respektuar limitet rregullatore dhe interne për këtë ekspozim.

Për të mundësuar rritjen e aktivitetit, Banka mori vendimin për të kontribuar në rritjen e kapitalit të Filialit në shumën 124,434 Mijë Lekë, vendim që u materializua në fund të Tetorit 2023.

1.5. Informacion për aktivitetet e Bankës

- a) Banka është e licensuar nga Banka e Shqipërisë për të kryer veprimtari bankare dhe financiare si më poshtë:
- 1) Të gjitha format e kredidhënies, duke përfshirë edhe kredine konsumatore dhe kredinë hipotekore;
  - 2) Qiranë financiare;
  - 3) Të gjitha shërbimet e pagesave dhe të transferimit të parave;
  - 4) Ofrimin e garancive;
  - 5) Tregtimin për llogari të saj ose për llogari të klientëve, qofte dhe në një këmbim valutor, në një treg të vetëorganizuar (OTC) ose ndryshe, si me poshtë:
    - i) instrumente të tregut të parasë (çeqe, dëftesa, çertifikata të depozitave etj.)
    - ii) këmbim valutor;
    - iii) instrumenteve të këmbimeve valutore dhe instrumenteve të vlerësimit të normës së interesit, duke përfshirë këtu produkte të tilla si marrëveshje *swap* dhe marrëveshje që përcaktojnë vlerën e interesit në të ardhmën.
    - iv) të letrave me vlerë të transferueshme;
  - 6) Ofrimin e shërbimit të kasave të sigurimit;
  - 7) Emetimin dhe administrimin e instrumenteve të pagesës (të tilla si kartat e kreditit dhe të debitit, çequet e udhëtarit dhe çequet bankare, kartat e pagesës dhe pagesat me celular), etj., përfshirë emetimin e parasë elektronike;
  - 8) Ndërmjetësim për transaksionet monetare të marrjes në kujdestari;
  - 9) Shërbimet këshilluese, ndërmjetëse dhe shërbimet e tjera ndihmëse për veprimtaritë e listuara më sipër.

- b) Listë e veprimtarive që Banka kryen aktualisht:

Banka ushtron të gjitha veprimtaritë sipas licensës me përjashtim të ofrimit të shërbimit të qirasë financiare (të cilin e ushtron nëpërmjet Filialit).

- c) Për ofrimin e shërbimeve të investimit Banka është licencuar nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare për:
- 1) Marrje dhe transmetim i urdhrave në lidhje me titujt e transferueshëm dhe instrumentet e tregut të parasë;
  - 2) Ekzekutim i urdhrave në emër të klientëve;
  - 3) Tregtim për llogari të vet;
  - 4) Ruajtja dhe administrimi i instrumenteve financiare në emër të klientëve.

2. Bilanci kontabël, Pasqyra e të Ardhurave dhe Shpenzimeve, Tregues të rentabilitetit

2.1 Analiza dhe komente përmbledhëse për ecurinë e gjendjes financiare të Bankës

Kundrejt buxhetit të aprovuar dhe prezantuar në euro në nivel Banke, në fund të Shtatorit 2023 Banka i ka realizuar dhe tejkualuar rezultatet financiare të buxhetuara në total dhe në zërat më të rëndësishëm, si: Portofoli i Kredisë është realizuar me afro 105%, Investimet në Letra me Vlerë me rreth 111%, Asetet në total me rreth 108%, Fondet nga Klientët (pa përfshirë Institucionet Financiare) janë realizuar me rreth 108%, dhe Fitimi i periudhës 134.0%.

Kthimi në Kapitalin (ROE) aksionar mesatar rezultoi të jetë në nivelin 19.1% dhe Kthimi në Aktivët mesatare (ROA) është 1.4%. Likuiditeti mbetet përtej limiteve të vendosura nga Banka e Shqipërisë dhe limiteve të brendshme, që janë më prudente dhe në total raporti i likuiditetit është 39.4%.

Raporti i Kredive me Probleme ndaj Totalit të Portofolit Bruto ("NPL") është 6.1%, duke mbetur në nivele të ulëta e të qëndrueshme nga fillimi i vitit.

Bilanci i Aktiveve dhe Pasiveve të Bankës në Shtator 2023 (detajuar në seksionin 2.2)

Aktivitet: Në fund të Shtatorit 2023 janë përafërsisht **98.4 Miliardë Lekë**, rreth 7.4 Miliardë Lekë ose 8.1% më e lartë se balanca në fund të vitit 2022. Portofoli Hua ndaj Klientëve dhe Institucioneve Financiare, bruto u rrit me 2.9 Miliardë Lekë ose rreth 6.9%; nga te cilat mbi 2.7 Miliardë Lekë është në Huatë ndaj Klientëve ndërsa Huatë ndaj Institucioneve Financiare u rritën me vetëm 0.2 Miliardë Lekë. Investimet në Letra me Vlerë pësuan një rritje me ~2.8 Miliarde Lekë; Bonot e Thesarit të Qeverisë Shqitare u rritën me ~0.2 Miliardë Lekë ndërsa investimet në Obligacione të Qeverisë dhe Letra me Vlerë të Huaja u rritën me 2.6 Miliardë Lekë apo 9.5%. Arka dhe Banka Qendrore paraqesin rritje me ~ 1.2 Miliardë Lekë, ndërsa Llogaritë dhe Depozitat në Bankat dhe Institucionet Financiare kanë një rritje me 0.4 Miliardë Lekë. Banka ka një përmirësim të lehtë në drejtim të strukturës së përfitueshmërisë, me tregues ndër më të mirët të viteve të fundit, si edhe duke garantuar nga ana tjetër mjete likuide në nivelet e duhura për ushtrim të aktivitetit të saj dhe ruajtjes së parametrave mjaft të mirë të likuiditetit.

Detyrimet: Në total rritja është me afro 6.7 Miliardë Lekë ose 8.0% më shumë se Dhjetor 2022. Veprimet me Klientët ose Fondet u rritën me mbi 5.6 Miliarde Lekë ose 8.2%. Detyrimet ndaj klientëve për llogaritë rrjedhëse, që janë nën këtë zë, u rritën me 3.8 Miliardë Lekë ose 20.0% dhe përbëjnë 67% të rritjes së Fondeve. Depozitat pa afat u rritën me ~0.4 Miliardë Lekë ndërsa Depozitat me afat tregojnë rritje me 1.1 Miliardë Lekë ose 3.1%. Në përgjithësi interesi i klientëve për depozitat me afat ka zhvillime pozitive, dhe vjen në rritje në kuadrin e rritjes së normave të interesit.

Detyrimet ndaj Bankave dhe Institucioneve Financiare tregojnë rënie me 0.8 Miliardë Lekë; ndërsa Detyrimet ndaj Bankës Qendrore, që konsistojnë në hua afatshkurtra kryesisht në formën e marrëveshjeve të anasjellta të riblerjes (Repos), patën një rritje me 1.9 Miliardë Lekë. Mund të themi se nevoja për huazim afatshkurtër paraqet rritje por rritja e fondeve të klientëve është mjaft e mirë, dhe përbën bazën e financimit të rritjes së aktiveve të Bankës. Borxhi i varur nuk ka pësuar ndryshime (referoju seksionit 6).

Kapitali i Aksionereve tregoi një rritje prej ~0.7 Miliardë Lekë ose 9.7% më lart se Dhjetor 2022, që vjen nga fitimi i periudhës së raportuar, me efekt negativ nga rivlerësimi i kapitalit nga rënia e kursit të këmbimit të Euros dhe alokimit të 110.0 Milionë Lekë për shpërndarje dividendi.

Të Ardhurat dhe Shpenzimet nga veprimtaria kryesore (detajuar në seksionin 2.3)

Fitimi Neto i periudhës është **1.0 Miliardë Lekë**, shifër e cila tregon për një performancë të mirë të Bankës pasi është 253.4 Milionë Lekë mbi vlerën e buxhetuar dhe 350.8 Milionë Lekë më shumë se e njëjta periudhë e vitit të mëparshëm, e ndikuar tërësisht nga rritja e veprimtarisë bankare.

Ndryshimi i Fitimit për nëntëmujorin e vitit ushtrimor vjen si kombinim i:

a) *Totali i të Ardhurave Operative* është më i lartë me 540.9 Milionë Lekë apo 19.2% kundrejt të njëjtës periudhë të vitit të mëparshëm, si rezultat i:

- i. Të ardhurat Neto nga Interesat paraqesin një rritje prej 436.0 Milionë Lekë ose 20.3%;
- ii. Të ardhurat nga Komisionet neto janë afro 162.7 Milionë Lekë ose 37.0% më shumë;
- iii. Të ardhurat nga veprimtaritë e tjera bankare, që kanë një peshë shumë të vogël në totalin e të ardhurave të Bankës, janë 57 Milionë Lekë më pak.

Komponentët e tjerë paraqesin lëvizje më të vogla, si: Fitimi nga Veprimtaria me Valutat rënie me 5.8 Milionë Lekë; dhe Të ardhurat nga veprimtaritë e qirasë rritje me 5.1 Milionë Lekë.

Në strukturën totale të të ardhurave, Të ardhurat Neto nga Interesat janë rritur me 0.7% (dhe përbëjnë 77.0% të të ardhurave), Të ardhurat nga Komisionet neto janë rritur me 2.3% (përbëjnë 18.0% të totalit) ndërsa Të ardhurat e tjera janë 3.0% më pak.

b) *Shpenzimet Operative*, përfshirë dhe fondet rezervë për huatë dhe amortizimin, janë ~2.2 Miliardë Lekë; 131.6 Milionë Lekë më shumë se e njëjta periudhë e vitit të mëparshëm. Variancat më të mëdha në këtë grup shpenzimesh vijnë kryesisht nga:

- i. Shpenzime të Përgjithshme të Veprimtarisë 161.7 Milionë Lekë më shumë,
- ii. Shpenzimet për Personelin rritje me 120.0 Milione Lekë,
- iii. Shpenzimet për Fondet Rezervë për huatë janë 64.4 Milionë Lekë ose 18.0% më pak,
- iv. Shpenzimet për Fondet Rezervë të tjera paraqesin 118.9 Milionë Lekë më pak.

Përmirësimi i çmimeve të letrave me vlerë të vendosjes ka bërë që këtë vit, ne zërin Fonde Rezervë të tjera, të mos kemi shpenzime për të mbuluar zhvlerësimin e tyre; gjithashtu edhe përmirësimi i cilësisë së portofolit ka ndikur në më pak shpenzime për provigjione të huave.

2.2 Bilanci Individual Kontabël

Në Mijë Lekë	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022	Ndryshimi	ne %
Aktivët				
Arka dhe Banka Qendrore	14,489,950	13,337,987	1,151,963	8.6%
Bono thesari	1,924,858	1,756,344	168,514	9.6%
Hua dhe paradhënie neto për IF	9,302,081	8,736,783	565,298	6.5%
<i>Llogari rrjedhëse</i>	2,212,379	2,258,503	(46,124)	-2.0%
<i>Depozita</i>	2,962,908	2,547,700	415,208	16.3%
<i>Hua</i>	3,738,253	3,564,139	174,114	4.9%
<i>Llogari të tjera</i>	388,541	366,441	22,100	6.0%
Hua dhe paradhënie neto për klientët	40,854,033	38,138,654	2,715,379	7.1%
<i>Hua dhe paradhënie standarte</i>	38,755,514	36,483,060	2,272,454	6.2%
<i>Hua dhe paradhënie në ndjekje</i>	1,339,816	1,118,363	221,453	19.8%
<i>Hua nenstandart</i>	850,058	536,243	313,815	58.5%
<i>Hua të dyshimta</i>	445,229	375,319	69,910	18.6%
<i>Hua të humbura</i>	1,608,739	1,616,680	(7,941)	-0.5%
<i>minus fondet rezervë për huatë</i>	(2,145,323)	(1,991,011)	(154,312)	7.8%
Letra me vlerë me të ardhura fikse	30,134,616	27,522,391	2,612,225	9.5%
Filiale	255,237	255,237	-	0.0%
Mjete të qëndrueshme, neto	716,286	622,709	93,577	15.0%
Mjete të tjera, neto	688,250	617,623	70,627	11.4%
Totali i Aktiveve	98,365,311	90,987,728	7,377,583	8.1%
Detyrimet				
Detyrime ndaj Bankës Qendrore	8,769,683	6,868,994	1,900,689	27.7%
Detyrime ndaj bankave dhe IF	6,023,224	6,855,970	(832,746)	-12.1%
Veprime me klientët	74,424,930	68,784,976	5,639,954	8.2%
<i>Qeveria shqiptare e admin publike</i>	380,846	375,447	5,399	1.4%
<i>Llogaritë rrjedhëse</i>	22,785,864	18,983,820	3,802,044	20.0%
<i>Depozita pa afat</i>	12,871,845	12,511,733	360,112	2.9%
<i>Depozita me afat</i>	37,150,130	36,041,508	1,108,622	3.1%
<i>Llogari të tjera</i>	1,236,245	872,468	363,777	41.7%
Fond rezervë statistikore për huat	488,198	460,472	27,726	6.0%
Detyrime të tjera	530,501	481,373	49,128	10.2%
Borxhi i varur	748,113	808,174	(60,061)	-7.4%
Totali i Detyrimeve	90,984,649	84,259,959	6,724,690	8.0%
Totali i kapitalit aksionar	7,380,662	6,727,769	652,893	9.7%
Totali i detyrimeve dhe kapitalit	98,365,311	90,987,728	7,377,583	8.1%
Zërat jashtë bilancit				
Angazhime të dhëna	2,523,111	1,865,845	657,266	35.2%
Angazhime të marra	213,260	-	213,260	-
Garanci të dhëna	965,857	1,151,348	(185,491)	-16.1%
Garanci të marra	114,337,676	107,259,952	7,077,724	6.6%
Veprime valutore (të blera - të shitura)	(795)	13,808	(14,603)	-105.8%

2.3 Pasqyra Individuale e Të Ardhurave dhe Shpenzimeve

☒ Në Mijë Lekë	30 Shtator 2023	30 Shtator 2022	Ndryshimi	në %
Të ardhura nga interesat	3,377,259	2,609,053	768,206	29.4%
Për veprimet e thesarit	201,431	87,569	113,862	130.0%
Nga veprimet me klientët	1,942,771	1,552,829	389,942	25.1%
Nga veprimet me letrat me vlerë dhe veprimtaritë e tjera financiare	1,161,839	899,659	262,180	29.1%
Të tjera	71,218	68,996	2,222	3.2%
Shpenzime për interesa	(795,049)	(462,858)	(332,191)	71.8%
Për veprimet e thesarit	(59,857)	(28,517)	(31,340)	109.9%
Për veprimet me klientët	(545,022)	(386,505)	(158,517)	41.0%
Për borxhet e varura	(19,466)	(12,772)	(6,694)	52.4%
Për letrat me vlerë dhe veprimtaritë e tjera financiare	(170,704)	(35,064)	(135,640)	386.8%
Të tjera				
Të ardhurat nga interesat, neto	2,582,210	2,146,195	436,015	20.3%
Të ardhura nga komisione	680,949	525,239	155,710	29.6%
Nga veprimet e thesarit	1,400	2,778	(1,378)	-49.6%
Nga transaksionet me klientët	154,067	126,715	27,352	21.6%
Komisione për shërbimet bankare	476,528	367,850	108,678	29.5%
Komisione të tjera	48,954	27,896	21,058	75.5%
Shpenzime për komisione	(78,116)	(85,066)	6,950	-8.2%
Për veprimet e thesarit	(7,383)	(11,284)	3,901	-34.6%
Komisione për shërbime bankare	(70,696)	(44,166)	(26,530)	60.1%
Komisione të tjera	(37)	(29,616)	29,579	-99.9%
Të ardhura nga komisionet, neto	602,833	440,173	162,660	37.0%
Fitim/Humbje nga veprimtaritë e qirasë, neto	15,022	9,922	5,100	51.4%
Fitim/Humbje nga veprimtaritë e tjera bankare, neto	17,375	74,396	(57,021)	-76.6%
Fitim/Humbje nga veprimet me valutat, neto	135,921	141,765	(5,844)	-4.1%
Totali i të ardhurave operative	3,353,361	2,812,451	540,910	19.2%
Shpenzime për personelin	(716,146)	(596,156)	(119,990)	20.1%
Taksa të tjera përveç taksave mbi të ardhurat	(39)	(36)	(3)	8.3%
Shpenzime të përgjithshme të veprimtarisë	(955,854)	(794,161)	(161,693)	20.4%
Amortizimi i mjeteve të qëndrueshme	(137,842)	(104,612)	(33,230)	31.8%
Shpenzime për fonde rezervë për huatë	(294,268)	(358,710)	64,442	-18.0%
Shpenzime për fonde rezervë të tjera	(105,704)	(224,621)	118,917	-52.9%
Totali i shpenzimeve operative	(2,209,853)	(2,078,296)	(131,557)	6.3%
Veprimtaritë e jashtëzakonshme	34,884	35,645	(761)	-2.1%
Fitimi para tatimit	1,178,392	769,800	408,592	53.1%
Tatimi mbi fitimin	(169,259)	(111,420)	(57,839)	51.9%
Fitimi neto për periudhën	1,009,133	658,380	350,753	53.3%

Kundrejt buxhetit, Totali i të Ardhurave Operative është 7.7% më shumë se vlera e buxhetuar, me zhvillime pozitive në komponentët kryesorë si: Të ardhurat Neto nga Interesat 9.1% më shumë dhe Të ardhurat Neto nga Komisionet 8.9% më shumë. Provigjonet e huave ndaj klientëve janë 28.2% më pak, Shpenzime të përgjithshme të veprimtarisë të Bankës janë 6.5% më shumë se vlerat e buxhetuara.

Banka Union

Raportet Financiare Periodike, Shtator 2023

(shifrat në Mijë Lekë, përveçse kur shprehet ndryshe)

2.4 Tregues të rentabilitetit të Bankës¹:

	30 Shtator 2023	30 Qershor 2023	31 Mars 2023	31 Dhjetor 2022	30 Shtator 2022	30 Qershor 2022	31 Mars 2022	31 Dhjetor 2021
1. Kthyeshmëria nga aktivet mesatare (ROA) [të ardhurat neto / aktivet mesatare *100]	1.43%	1.38%	1.38%	1.05%	1.06%	0.88%	0.74%	1.06%
2. Rezultati neto i jashtëzakonshëm / aktivet mesatare	0.05%	0.05%	0.03%	0.10%	0.06%	0.04%	0.03%	0.18%
3. Shpenzimet e përgjithshme të veprimtarisë / të ardhurat bruto të veprimtarisë	42.82%	42.83%	40.92%	46.24%	44.86%	45.41%	45.62%	45.39%
4. Të ardhurat neto nga interesi / shpenzimet e përgjithshme të veprimtarisë	142.67%	146.09%	152.41%	136.51%	141.36%	144.33%	139.63%	144.05%
5. Kthyeshmëria nga kapitali aksionar mesatar (ROE) [të ardhurat neto/kapitali aksionar mesatar *100]	19.14%	18.51%	18.51%	13.84%	13.88%	11.60%	9.68%	13.68%
6. Aktive për punojës [totali i aktiveve/ numri i regjistruar i punojësve] në Lekë'000	207,960	205,204	207,245	203,552	191,846	186,785	191,778	190,537
7. Të ardhurat neto nga interesat / aktivet mesatare	3.66%	3.64%	3.47%	3.40%	3.39%	3.49%	3.11%	3.43%
8. Marzhi neto nga interesat:[Të ardhurat neto nga interesat / aktivet mesatare që sjellin të ardhura]	4.45%	4.41%	4.24%	4.23%	4.23%	4.32%	3.84%	4.30%
9. Të ardhurat nga interesat / aktivet mesatare	4.79%	4.73%	4.51%	4.20%	4.13%	4.20%	3.80%	4.21%
10. Shpenzime për interesa / aktive mesatare	1.13%	1.09%	1.04%	0.80%	0.74%	0.71%	0.69%	0.78%
11. Të ardhurat neto nga interesat / të ardhurat bruto të veprimtarisë	61.09%	62.56%	62.38%	63.13%	63.42%	65.54%	63.70%	65.39%
12. Të ardhurat neto nga veprimtaritë e tjera / aktivet mesatare	0.02%	0.03%	0.05%	0.10%	0.12%	0.13%	0.17%	0.00%
13. Shpenzimet jo për interesa / të ardhurat bruto të veprimtarisë	54.14%	54.56%	52.51%	63.69%	64.08%	68.14%	68.77%	63.30%
14. Shpenzime personeli / të ardhurat bruto të veprimtarisë	16.94%	17.17%	15.93%	18.30%	17.89%	18.33%	17.59%	17.83%
15. Shpenzime për provigjone / aktivet mesatare	0.42%	0.45%	0.42%	0.52%	0.58%	0.59%	0.78%	0.54%

Siç mund të shihet edhe nga tabela e detajuar më sipër, treguesit e rentabilitetit të Bankës janë të qëndrueshëm dhe në përmirësim në kohë. Nivelet e përmirësuar të ROA dhe ROE tregojnë për një performancë më të mirë të Bankës në këtë vit, si kundrejt të njëjtës periudhë të vitit të kaluar, ashtu edhe kundrejt vitit 2022. Ecuria e koeficientëve të performancës ndikohet nga rritja e qëndrueshme e aktivitetit shoqëruar me ruajtjen e margins dhe një rritje e shpenzimeve të Bankës për të mundësuar planet e investimit dhe të rritjes së saj.

¹ Treguesit e mësipërm janë llogaritur sipas kërkesave të Rregullores Nr.60, datë 29.08.2008 të Bankës së Shqipërisë (e ndryshuar). Ato janë llogaritur mbi pasqyrat financiare individuale të Bankës, dhe aty ku ka nevojë janë shprehur në bazë vjetore.

3. Struktura e Kapitalit Rregullator

Kapitali rregullator i Bankës në bazë të karakteristikave të tij dhe kushteve të përcaktuara në rregulloren për "Kapitalin rregullator të bankës", ndahet në dy kategori:

- a) kapital i nivelit të parë
  - b) kapital i nivelit të dytë
- a) **Kapitali i nivelit I** llogaritet si shumë e kapitalit bazë të nivelit të parë dhe kapitalit shtesë të nivelit të parë, duke marrë në konsideratë zbritjet sipas kërkesave rregulatore. Elementet përbërës të tij janë:
- kapitali i paguar, i cili përbëhet nga aksionet e zakonshme, të cilat mbartin të gjitha karakteristikat e ligjit "Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare. Kapitali i paguar përbëhet nga aksione të cilat nuk janë preferenciale dhe nuk ka kufizime mbi to;
  - primet e këtyre aksioneve;
  - fitimet e pashpërndara, të cilat janë të lira nga çdo detyrim i ardhshëm, përfshihen në kapitalin bazë të nivelit të parë të Bankës, vetëm me miratimin e asamblesë së përgjithshme për pjesën që parashikohet të jetë element përbërës së tij;
  - fitimi ushtrimor i fundvitit;
  - fitimi ushtrimor i periudhës raportuese, i cili përfshihet vetëm në rast se plotësohen kushtet e përcaktuara në rregullore;
  - rezervat, të cilat përfshijnë rezervat ligjore të krijuara me vendim të asamblesë së aksionareve;
  - diferencat e rivlerësimit. Kapitali i Bankës që është në valutë të huaj, vlerësohet në Lekë me kursin në periudhën raportuese, por në bilanc mbahet me vlerën fillestare (koston historike të tij), diferencat e lindura nga ky trajtim, përbëjnë pikërisht diferencat e rivlerësimit.

Si zë zbritës i kapitalit bazë të nivelit të parë janë:

- humbjet e periudhës raportuese;
  - aktivet e patrupëzuara;
  - pjesën e shumëve të pjesëmarrjeve të drejtpërdrejta në instrumentet e kapitalit të nivelit të parë në Filiale, ku Banka ka investime të rëndësishme, duke konsideruar si pjesë të zbritshme: a) atë që tejkalon kufirin prej 10% të kapitalit bazë të nivelit të parë, për çdo investim, llogaritur ky para këtyre zbritjeve dhe b) pjesën e mbetur të investimeve të marra së bashku, që tejkalon 17.65% të kapitalit bazë të nivelit të parë pas zbitjeve.
- b) **Kapitali i nivelit II** përbëhet nga borxh i varur, i cili plotëson kushtet për t'u përfshirë në kapitalin e nivelit të dytë. Borxhi i varur është emetuar nga Banka dhe është plotësisht i paguar.

Më poshtë po japim një tabelë përlllogaritëse të kapitalit rregullator të Bankës për Shtator 2023 dhe Dhjetor 2022:

	Shtator 2023	Dhjetor 2022
Kapitali Rregullator	7,355,592	7,261,746
Kapitali i Nivelit të Parë	6,720,194	6,546,885
Kapitali Bazë i Nivelit të Parë	6,720,194	6,546,885
Instrumenta të kapitalit të njohura si Kapital Bazë i Nivelit I (KBN1)	4,059,412	4,059,412
Kapitali i paguar	3,883,812	3,883,812
Primet e aksioneve	175,600	175,600
Fitimet e pashpërndara	2,529,708	2,165,789
Fitimet e pashpërndara dhe humbjet e mbartura nga periudhat e mëparshme	1,889,690	1,279,425
Fitimi ushtrimor i fundit të vitit	-	-
Fitimi ushtrimor i periudhës raportuese	640,019	886,364
Rezervat (përveç rezervave të rivlerësimit)	1,027,027	860,928
Diferenca rivlerësimi kreditore	(604,600)	(358,360)
(-) Aktive të tjera të patrupëzuara	(291,354)	(180,883)
(-) Instrumenta të KBN1 të subjekteve të sektorit fin. ku banka ka investimeve të rëndësishme	-	-
(-) Shuma që tejkalon kufirin prej 17.65%	-	-
Kapitali Shtesë i Nivelit të Parë	-	-
Kapitali i Nivelit të Dytë	635,398	714,861
Instrumenta të kapitalit të paguara plotësisht dhe borxhi i varur	635,398	714,861

Kapitali bazë i nivelit të parë duhet të jetë në çdo kohë më i madh se niveli i kapitalit minimal të kërkuar.

4. Mjaftueshmëria e Kapitalit

Kapitali rregullator duhet në çdo kohë të mbulojë kërkesën për kapital të nevojshëm për mbulimin e rrezikut të kredisë, të mbulimit të rrezikut të tregut dhe të mbulimit të rrezikut operacional.

Mjaftueshmëria e kapitalit llogaritet si raport ndërmjet shumës së kapitalit rregullator me shumën e ekspozimeve të ponderuara me rrezikun, shprehur kjo në përqindje, në zbatim të plotë të rregulloreve në fuqi.

Mbështetur në rregulloren e Bankës së Shqipërisë për "Raportin e Mjaftueshmërisë së Kapitalit", Nr. 48, datë 31.07.2013, Banka përlllogarit raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit si:

Në Mijë Lekë	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
1. Kapitali rregullator	7,355,592	7,261,746
2. Totali i ekspozimeve të ponderuara me rrezik	47,747,915	45,864,848
3. Kapitali bazë i nivelit të parë/ Ekspozimet e ponderuara në rrezik	>= 4.5% 14.07 %	14.27 %
4. Kapitali i nivelit të parë/ Ekspozimet e ponderuara në rrezik	>=6.0% 14.07 %	14.27 %
5. Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit (RMK)	>=12% 15.41 %	15.83 %

Ekspozimet e ponderuara me rrezikun llogariten si shumë e elementeve të mëposhtëm:

- zërave të ekspozimeve dhe ekspozimeve të mundshme, të ponderuar me rrezikun e kredisë dhe rrezikun e kundërpartisë, të llogaritura sipas Metodës Standarde të rregullores së Mjaftueshmërisë së Kapitalit, duke përjashtuar ekspozimet e ponderuara me rrezikun e librit të tregtueshëm të bankës;
- kërkesës për kapital për rrezikun e tregut, të llogaritur sipas kërkesave të rregullores së Mjaftueshmërisë së Kapitalit, të shumëzuara me 12.5;
- kërkesës për kapital për rrezikun operacional, të llogaritur sipas Metodës së treguesit të thjeshtë, të përcaktuar në rregulloren e Mjaftueshmërisë së Kapitalit, të shumëzuara me 12.5

Më poshtë po japim këtë përlllogaritje:

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Shuma e ekspozimeve të ponderuara me rrezik për rrezikun e kredisë	41,690,876	39,431,021
Shuma e ekspozimeve të ponderuara me rrezik për rreziqet e tregut	173,497	550,285
Shuma e ekspozimit të ponderuar me rrezik për rrezikun operacional	5,883,542	5,883,542
Totali i ekspozimeve të ponderuar me rrezik	47,747,915	45,864,848

Banka llogarit dhe përmbush edhe kërkesat e kapitalit sipas udhëzimit "Për procesin e vlerësimit të brendshëm të mjaftueshmërisë së kapitalit" i miratuar nga Këshilli Mbikëqyres i Bankës së Shqipërisë. Gjithashtu, Banka zbaton kërkesat e rregullores "Për shtesat makroprudenciale të kapitalit", miratuar me vendimin nr. 41, datë 5.6.2019 të Këshillit Mbikëqyres së Bankës së Shqipërisë. Bazuar në kërkesat e kësaj rregullore dhe në përputhje me vendimet përkatëse të Guvernatorit, Banka ka siguruar kapital të mjaftueshëm për të përmbushur shtesat makroprudenciale të kapitalit të cilat për vitin 2023 janë në masën 2.0% (për vitin 2022: 1.5%).

Në zbatim të rregullores PVBMK norma e synuar e mjaftueshmërisë së kapitalit të Bankës për vitin 2023 është niveli 13.5% (për vitin 2022: 13.3%).

Rreziku i kredisë: Informacion për portofolin e kredisë sipas metodës standarde

Për llogaritjen e shumave të ekspozimeve të ponderuar me rrezik për mbulimin e rrezikut të kredisë, Banka përdor metodën standarde të rregullores së Bankës së Shqipërisë për "Raportin e Mjaftueshmërisë së Kapitalit". Bazuar në këtë rregullore, të gjitha ekspozimet dhe ekspozimet e mundshme të Bankës grupohen nëpër klasa të ekspozimeve dhe në varësi të rrezikut të grupeve më të vogla brenda secilës klasë të ekspozimit, këto ekspozime dhe ekspozime të mundshme shpërndahen nëpër klasa rreziku të vlefshme për ponderimet e përcaktuara po në këtë rregullore.

Brenda klasave të ekspozimeve, aty ku është e vlefshme, Banka përdor vlerësimet e ECAI-ve për të përcaktuar përqindjen e rrezikut të ekspozimeve të ndryshme. ECAI-të, vlerësimet e të cilave Banka përdor për këtë vlerësim të rrezikut janë Moody's, Fitch dhe S&P.

Në këtë përlllogatitje nuk përfshihen ekspozimet që janë zbritur në kapitalin rregullator të Bankës. Aty ku ekspozimet në investimet në shoqëri në sektorin financiar, nuk kalojnë kufinjte për të cilat aplikohet zbritje në kapitalin rregullator të Bankës, këto ekspozime përfshihen në klasën e ekspozimeve "Të tjera" dhe ponderohen me një peshë rreziku prej 250%.

Teknikat e zbutjes së rrezikut të kredisë

Bazuar në rregulloren për "Raportin e Mjaftueshmërisë së Kapitalit", Banka përdor si teknika të zbutjes së rrezikut mbrojtjen e financuar dhe të pafinancuar të kredisë. Në mbrojtjen e financuar, për qëllime të përdorimit të *cash-collateral* si teknikë zbutjeje, Banka përdor metodën gjithëpërfshirëse për kolateralin financiar. Në bazë të kësaj metode, vlera e rregulluar e kolateralit financiar në fund të Shtatorit 2023 është 3,809,737 Mijë Lekë (Dhjetor 2022: 4,229,418 Mijë Lekë). Si teknikë të mbrojtjes së pafinancuar të kredisë, Banka përdor mënyrën e zëvendësimit të ekspozimit ndaj klientëve, me atë ndaj Qeverisë qendrore dhe ndaj Bankave shumëpalëshe të zhvillimit, për shumën e kredive të garantuara nga palët respektive. Vlera e ekspozimit të zëvendësuar nga garancitë e marra në fund të Shtatorit 2023 është 217,709 Mijë Lekë (Dhjetor 2022: 78,304 Mijë Lekë).

Tabela me poshtë jep informacion mbi ekspozime të ndryshme sipas peshave të rrezikut, para aplikimit të koeficienteve përkatës për ponderimin e secilës peshë rreziku:

Peshat e rrezikut	Ekspozimi para faktorëve të konvertimit	Vlera e ekspozimit e rregulluar plotësisht (E)	Vlera e ekspozimit pas faktorëve të konvertimit dhe teknikave zbutëse
0%	42,520,146	42,737,856	42,737,856
10%	-	-	-
20%	6,138,441	6,138,441	6,138,441
35%	2,408,219	2,408,219	2,408,219
50%	2,190,866	2,187,426	2,187,333
75%	12,788,961	11,724,859	11,307,169
85%	2,628,455	2,624,871	2,624,871
100%	18,631,669	16,523,402	15,735,904
125%	3,264,010	3,131,397	3,043,703
150%	1,221,847	1,190,982	1,171,130
200%	77,450	77,450	77,450
Të tjera*	9,642,294	8,957,716	8,605,555

*) Përfshihen edhe ekspozimet ndaj SME-ve që përfitojnë një "zbutje" sipas vendimit nr.68, datë 22.12.2021 të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë.

Rreziku i kundërpartisë

Rreziku i kredisë së kundërpartisë është rreziku i dështimit të një kundërpartie në një transaksion, para se të bëhet pagesa finale e flukseve të parasë së transaksionit. Ekspozimet e Bankës ndaj kundërpalëve banka menaxhohen me limite specifike të miratuar për secilën kundërpale dhe trajtohen në përputhje me kërkesat e kreut III - Rreziku i kredisë, të rregullores "Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit".

Banka Union në përgjithësi ka qasje konservatore duke qenë ndjeshëm nën ekspozimet maksimale të mundshme.

Banka Union
Raportet Financiare Periodike, Shtator 2023
(shifrat në Mijë Lekë, përveçse kur shprehet ndryshe)

Tabela më poshtë jep shpërndarjen e ekspozimeve dhe ekspozimeve të mundshme të Bankës sipas klasave të ekspozimeve dhe peshës së rrezikut, kjo e fundit bazuar në vlerësimin e ECAI-ve apo plotësimin të kushteve rregullatore për secilën klasë ekspozimi.

Klasat e ekspozimeve	Vlerësimet nga:	Peshat e rrezikut											
		0%	10%	20%	35%	50%	75%	85%	100%	125%	150%	200%	Të tjera %
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj qeverive qendrore ose bankave qendrore	Nuk ka	36,896,482	-	-	-	-	-	-	-	1,211,455	-	-	-
	ECAI	468,668	-	187,789.08	-	189,164	-	-	-	291,168	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj qeverive rajonale ose autoriteteve lokale	Nuk ka	-	-	51,161	-	50,876	-	-	-	-	-	-	-
	ECAI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj organeve administrative dhe OjF-ve	Nuk ka	-	-	-	-	-	-	-	-	70,177	-	453	-
	ECAI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj bankave shumëpalëshe të zhvillimit	Nuk ka	160,341.51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ECAI	831,793	-	-	-	71,470	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj organizatave ndërkombëtare	Nuk ka	-	-	-	-	-	-	-	-	3,060,748	-	53	-
	ECAI	-	-	5,769,413	-	1,080,770	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj shoqërive tregtare (korporatave)	Nuk ka	-	-	-	-	-	-	-	-	8,881,911	-	326,796	-
	ECAI	-	-	60,410	-	402,445	-	-	-	407,343	-	-	-
Ekspozime ose ekspozime të mundshme ndaj portofoleve me pakicë (retail)	Nuk ka	-	-	-	-	-	11,192,601	-	-	2,934,403	-	-	3,548,134
Ekspozime ose ekspozime të mundshme të siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme	Nuk ka	-	-	-	2,408,219	392,608	114,568	2,624,871	362,736	109,300	78,780	-	990,189
Ekspozime (kredi) me probleme	Nuk ka	-	-	-	-	-	-	-	-	543,655	-	97,642	-
Ekspozime ndaj kategorive të klasifikuara me rrezik të lartë	Nuk ka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	667,406	77,450	-
Zëra të tjerë	Nuk ka	3,245,941	-	69,667	-	-	-	-	-	906,711	-	-	-

Titullzimi

Jo e aplikueshme (N/A)

Rreziku i Tregut

Banka ekspozohet ndaj rreziqeve të tregut sa herë që vlera e tregut ose flukset e ardhme të parasë të një instrumenti financiar luhet si pasojë e ndryshimeve në çmimet e tregut. Rreziqet e tregut trajtohen nga Politika e Menaxhimit të Aktiv Pasivit, e cila përcakton kuadrin, përgjegjësitë dhe limitet/metodat e matjes dhe menaxhimit të këtyre rreziqeve. Politika aprovohet nga Këshilli Drejtues i Bankës dhe rishikohet të paktën një herë në vit. Ndërkohë, KAAP monitoron në mënyrë mujore këto rreziqe dhe merr masat/vendimet përkatëse në këtë kuadër.

Kërkesa për kapital për rrezikun e tregut llogaritet bazuar në kërkesat e kreut VII-Rreziku i tregut, në rregulloren "Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit". Banka llogarit kërkesën për kapital për rrezikun e tregut si shumë të komponenteve të mëposhtëm:

- a) Kërkesa për kapital për aktivitetin në librin e tregtueshëm (vetëm nëse plotësohen kriteret e përcaktuara në rregullore), e cila përfshin:
  - i. Kërkesën për kapital për rreziqet e pozicionit;
  - ii. Kërkesën për kapital për rrezikun e përqëndrimit.
- b) Kërkesa për kapital rregullator për të gjitha pozicionet e bankës (pozicione në librin e tregtueshëm dhe pozicione në librat e bankës), e cila përfshin:
  - i. Kërkesën për kapital për rrezikun e kursit të këmbimit;
  - ii. Kërkesën për kapital për rrezikun e pozicioneve në mallra (commodities);
  - iii. Kërkesën për kapital për rrezikun e shlyerjes.

Lidhur me pikën a) me sipër, Banka nuk plotëson kushtet e përcaktuara në rregullore për madhësinë e librit të tregtueshëm dhe si rrjedhim llogarit kërkesën për kapital për aktivitetin në librin e tregtueshëm sipas kërkesave të kreut 3-Rreziku i kredisë. Lidhur me rrezikun e kursit të këmbimit, Banka çdo gjashtëmujor llogarit kërkesën për kapital nëse pozicioni valutor neto (total) është më i lartë se 2% e kapitalit të saj rregullator. Në këtë rast, bazuar në përcaktimet e nenit 173, kërkesa për kapital është sa 8% e madhësisë së pozicionit.

Në fund të Shtatorit 2023 pozicioni total neto i hapur valutor konsiderohet ai i llogaritur në fund të Qershorit 2023, i cili është mbi 2% të kapitalit rregullator, dhe për rrjedhojë shuma e llogaritur e kërkesës për kapital për mbulimin e këtij rreziku është 13,880 Mijë Lekë (Dhjetor 2022: 44,023 Mijë Lekë).

Një tabelë përmbledhëse e ekspozimit dhe kërkesës për kapital për rreziqet e tregut në fund të Shtatorit 2023 jepen më poshtë:

Rreziqet e Tregut (000/Lekë)	Kërkesa për kapital	Ekspozimi i ponderuar me rrezik (kërkesa për kapital*12.5)
Rreziqet e pozicionit	-	-
Rreziku i përqëndrimit	-	-
Rreziku i kursit të këmbimit	13,880	173,497
Rreziku i pozicioneve në mallra	-	-
Rreziku i shlyerjes	-	-
Totali	13,880	173,497

Rreziku Operacional

Për matjen e kërkesës për kapital për mbulimin e rrezikut operacional, Banka përdor metodën e treguesit të thjeshtë. Sipas kësaj metode, në fund të Dhjetorit 2022 kjo kërkesë është 470,683 Mijë Lekë. Kjo përlllogaritje bëhet çdo vit, për datën 31 Dhjetor dhe mbahet e njëjtë gjatë vitit pasardhës deri në përlllogaritjen e radhës.

Ekspozimet në instrumente të kapitalit: informacion mbi pozicionet e përfshira në librin e bankës

Jo e aplikueshme (N/A)

5. Informacion i Përgjithshëm për Ekspozimin ndaj Rreziqeve dhe Administrimin e Tyre

Rreziqet dhe kuadri i administrimit të rreziqeve

Veprimtaritë e Bankës e ekspozojnë atë ndaj një sërë rreziqesh financiare dhe këto veprimtari përfshijnë analizën, vlerësimin, pranimin dhe administrimin deri në një masë të rreziqeve ose kombinimit të tyre. Marrja përsipër e një niveli të caktuar të rrezikut është në qendër të biznesit financiar ndërkohë që rreziqet operacionale janë një rrjedhojë e pashmangshme e të qenit në biznes. Për pasojë, qëllimi i Bankës është arrija e një balancë të përshtatshme ndërmjet rrezikut dhe fitimit dhe minimizimi i efekteve të mundshme negative në performancën e Bankës.

Për këtë qëllim Banka ka krijuar një kuadër gjithëpërfshirës në mënyrë që të administrojë rrezikun në mënyrë efektive nëpërmjet identifikimit, matjes, kontrollit, monitorimit dhe parandalimit të ngjarjeve potenciale që mund të rezultojnë në humbje apo në zvogëlimin e potencialit të bankës për të gjeneruar rezultate të qëndrueshme.

Mbrojtja e parë e Bankës kundër humbjeve është e reflektuar në kontrollet dhe modelin e brendshëm sipas të cilit Banka operon. Banka ka ndërtuar politika dhe procedura të nevojshme për administrimin e të gjithë rreziqeve me të cilët ballafaqohet. Në këtë kontekst, të gjithë proceset e biznesit janë dizenuar që të reduktojnë impaktet e mundshme nga rreziqet, duke respektuar “oreksin” e Bankës kundrejt rrezikut dhe nivelet e përcaktuara të tolerancës ndaj tij. Çdo punonjës dhe veçanërisht “pronarët” e proceseve, mbajnë përgjegjësi primare për administrimin e rreziqeve dhe për rrjedhojë mirëmbajtja e kontrolleve të nevojshme dhe e vigjilencës në nivelin e duhur, është pjesë rutinore e punës së tyre.

Përveç sa më sipër, prej kohësh, Banka ka edhe një Departament më vete për administrimin e rrezikut, i cili shërben si një burim parësor për promovimin e kulturës së rrezikut përgjatë të gjithë linjave të biznesit të Bankës. Ky departament paraqet raporte periodike të pavarura në Këshillin Drejtues të Bankës, paralelisht me ato të Menaxhimit. Raportet janë gjithëpërfshirëse dhe trajtojnë dhe analizojnë të gjithë rreziqet e identifikuar. Ky funksion përfaqësohet edhe në komitete të ndryshme që ka krijuar Banka të tilla si Komiteti i Menaxhimit të Aktiv-Pasivit, Komitetin e Rrezikut Operacional dhe Rreziqet e Tjera, Komitetin e Administrimit të Rrezikut të Kredisë si edhe në Komitetin e Menaxhimit të Kapitalit dhe Performancës, duke shprehur opinionet e pavarura në fushat respektive. Ky departament ka një bashkëpunim të shpeshtë dhe të ngushtë me të gjithë njësitë e biznesit dhe nivelin Ekzekutiv dhe zhvillon procese dhe kontrolle efektive të matjes dhe administrimit të rreziqeve, shoqëruar me raportet përkatëse.

Sic është specifikuar në seksionin 1.3.1 më sipër, dhe detajuar edhe më poshtë, Banka ka edhe një serë komitetesh, një pjesë e mirë e të cilëve e kanë në fokus rreziqet të cilat Banka është e ekspozuar gjatë kryerjes së aktivitetit të saj.

Duke konsideruar profilin e rrezikut dhe karakteristikat e tij, rreziqet me të cilët përballet Banka janë: Rreziku i Kredisë, Rreziku i Likuiditetit, Rreziku i Normave të Interesit, Rreziku i Kundërpartisë, Rreziku i Kurseve të Këmbimit dhe Rreziku Operacional, ku përfshihet edhe ai Ligjor, i Përputhshmërisë dhe rreziku Kibernetik. Politikat e Bankës lidhur me administrimin e rrezikut janë hartuar në mënyrë që të identifikojnë dhe analizojnë këto rreziqe, të vendosin kontrolle dhe limite të përshtatshme dhe kontrolle të rrezikut, si dhe të monitorojnë rreziqet dhe përjasjen e tyre ndaj limiteve me anë të sistemeve të besueshme dhe të përditësuara të informacionit.

Politikat kryesore të administrimit të rreziqeve

Politika e Administrimit të Rrezikut

Politika përcakton rreziqet kryesore ndaj të cilave është e ekspozuar Banka, si dhe parimet kryesore dhe kuadrin e përgjithshëm të administrimit të rrezikut sipas kategorive të rreziqeve të identifikuar dhe të aplikueshme për Bankë.

Politika e Kredisë

Politika e Kredisë është dokumenti primar i cili përcakton parimet e administrimit të rrezikut të kredisë. Rreziku i Kredisë mund të ulet ose pakësohet me huadhënie të orientuar ndaj fluksit të parave, kolateral të mjaftueshëm si mbrojtje e nivelit të dytë, vendosje e përshtatshme e çmimeve bazuar në rrezikun optimal,

strukturim efektiv dhe diversifikim të portofolit, kontrolle të nevojshme e gjithëpërfshirëse të Bankës, etj. Një pjesë shumë e rëndësishme e këtij procesi është edhe monitorimi i vazhdueshëm e i nevojshëm i fondeve rezervë për mbulimin e rrezikut (provigjioneve).

Politika e Administrimit të Aktiveve dhe Pasiveve (AAP)

Politika e AAP është dokumenti kryesor që drejton apo udhëheq aktivitetin e Bankës në lidhje me administrimin e Aktiveve dhe Pasiveve, duke përfshirë gjithë transaksionet me fondet, investimet e burimeve likuide dhe administrimin e rrezikut në pasyrën e bilancit. Paragrafet e mëposhtëm përshkruajnë shkurtimisht fushat kryesore të cilat adresojnë Politikën e AAP:

- **Administrimi i Rrezikut të Likuiditetit:**

Banka synon të mbajë një bazë depozituesish të mirë-diversifikuar dhe të lejojë akses të pëlqyeshëm e me opsione të ndryshme për tërheqjen e fondeve duke administruar përqëndrimet e mëdha dhe disbalancat strukturore. Përpos kësaj, Banka monitoron çdo faktor të brendshëm apo të jashtëm i cili mund të ketë impakt në kapacitetin që ka Banka për të qëndruar likuide. Politika AAP e Bankës ka zhvilluar modele sasiore për reduktimin e parasë të tepërt dhe aktiveve të tjera likuide të bankës, por në të njëjtën kohë duke respektuar edhe indikatorët e rrezikut të likuiditetit të përcaktuar nga Rregullatoret si dhe nga Këshilli Drejtues.

- **Administrimi i Rrezikut të Normës së Interesit:**

Rreziku i normës së interesit përkufizohet si nivel i ndjeshmërisë së fitimeve të Bankës dhe Kapitalit Aksionar në varësi të luhatjeve të normave të interesit. Rreziku i normës së interesit vjen si rezultat i mënyrës dhe shkallës së ndryshme me të cilën luhatja e normës së interesit ndikon tek aktivet dhe pasivet e Bankës si dhe elementët jashtë bilancit. Politika AAP të Bankës ka ndërtuar limite kontrolli të rrezikut, të cilat monitorohen vazhdimisht. Administrimi i rrezikut të normës së interesit përmbledh analiza «hendek» të ndryshimeve të aktiveve dhe pasiveve në lidhje me intervalet kohore të maturitetit, administrim të interesit marxhinal, vendosje dinamike të çmimeve në lidhje me ndjeshmërinë e aktive/pasiveve ndaj luhatjes së normës së interesit duke treguar kujdes ndaj pritshmërisë së tregjeve dhe gjithmonë duke mbetur brenda limiteve të përcaktuara.

- **Administrimi i Rrezikut të Kursit të Këmbimit:**

Rreziku i kursit të këmbimit vjen si rezultat i luhatjeve të kurseve të këmbimit të monedhave të huaja të cilat ndikojnë në ekspozimet në aktivet, detyrimet të Bankës si dhe zërat jashtë bilancit, të cilat janë denominuar në monedha të ndryshme nga Lekë. Politika AAP përfshin rregulla, procedura, instrumenta dhe mekanizma kontrolli, të cilat kanë për qëllim mbulimin dhe mbrojtjen nga rreziku i rivlerësimit të monedhës. Ky rrezik administrohet duke kontrolluar si këmbimin valutor ashtu edhe limitet e pozicioneve të hapura një-ditore duke qëndruar tërësisht në përputhje me përcaktimet dhe përkufizimet rregullatore.

Politika e Investimeve

Politika e Investimeve dhe derivativet e saj si Politika e Administrimit të Portofoleve të Letrave me Vlerë së bashku me Udhëzimin për Administrimin e Rrezikut të Portofoleve të Letrave me Vlerë përcakton bazat dhe kriteret primare për të administruar në mënyrë të përgjegjshme investimet financiare të Bankës, në përputhje me strategjinë e saj të biznesit. Kjo politike përcakton kriteret e investimeve të mundshme, limitet si dhe elementët e mbartur, të cilat konsiderohen si rreziqe potenciale nga këto investime, etj.

Politika e Rrezikut të Kundërpative

Rreziku ndaj ekspozimit të kundërpative trajtohet në mënyrë shumë të ngjashme si rreziku i kredisë dhe vlerësohet në mënyrë specifike ndaj bankave të tjera si dhe institucioneve financiare. Në këto raste, kredibiliteti i kundërpatisë dhe limitet përkatëse vlerësohen duke u bazuar në kriteret dhe metodologji të parapërcaktuara.

Politika për Transaksionet me Tituj dhe Shërbimet e ruajtjes dhe administrimit të instrumenteve financiare në emër të klientëve

Kjo politikë synon të sigurojë udhëzime dhe të përcaktojë rregullat ose kërkesat për palët e përfshira në veprimtarinë transaksionare dhe të ndërmjetësimit për llogari të klientit, në mënyrë që të sigurojë nivelin e duhur të mbrojtjes së klientit dhe ekzekutimin sa më mirë të transaksioneve për klientët e Bankës. Qëllimi

i politikës është të lehtësojë përdorimin dhe shpërndarjen efikase të likuiditetit në dispozicion, të maksimalizojë fitimin nga ofrimi i shërbimeve investuese me tituj për llogari të klientëve, të përmbushë kërkesat / nevojat e investimeve të klientëve, të stimulojë aktivitetin e tregtimit të titujve dhe të adresojë kryesisht kërkesat / nevojat e investimeve që keta kliente kanë. Në këtë kontekst, Politika siguron një kornizë të përgjithshme rregulluese për një qasje të kujdesshme ndaj shërbimeve të investimit dhe atyre ndihmëse të titujve për llogari të klientëve dhe përmbushjes së objektivave të menaxhimit dhe qëllimeve të Bankës.

Politika e Rrezikut Operacional

Rreziku Operacional (RO) ndodh gjatë kryerjes dhe shpërndarjes të të gjithë produkteve dhe shërbimeve të Bankës e në të njëjtën kohë për shkak të procesimit të të gjitha transaksioneve ditore. Mund të vijë gjithashtu edhe si rezultat i pamjaftueshmërisë apo të dhënave të gabuara nga sistemi i informacionit, dështimit apo mosfunksionimit të teknologjisë, thyerje apo prishje të procedurave të kontrollit, si dhe mashtrimeve apo katastrofave të paparashikuara. Kuadri rregullativ i administrimit të RO të bankës përkufizon në mënyrë shumë të qartë RO për gjithë organizatën dhe një filozofi të menaxhimit dhe proces të vetëvlerësimit e raportimit. Po ashtu, ai përfshin raportim aktiv dhe monitorim në performancë të indikatorëve kyç të rrezikut, analiza të kujdesshme të shkaqeve të humbjeve të mundshme, reagim proaktiv ndaj incidenteve si dhe mirëmbajtje e përditësim të programeve të vazhdimësisë së biznesit.

Komitetet e administrimit të Rreziqeve²

Komiteti i Administrimit të Aktiv-Pasivit (KAAP)

Organizimi dhe mënyra e funksionimit të KAAP mbështetet në rregulloren e brendshme të KAAP dhe në Politikën AAP. Çështjet kryesore që trajtohen nga ky komitet janë: rreziku i normës së interesit dhe ai i likuiditetit, analiza e marzheve, analiza e rezultateve financiare të Bankës, ecuria e depozitave dhe investimeve, analiza e tregjeve dhe konkurrenteve, vlerësimi i mundësive të reja biznesi, etj. Në mënyrë më të detajuar këto janë trajtuar në Politikën AAP të Bankës.

Çështjet kryesore që ndiqen dhe analizohen në KAAP janë:

- Zhvillimet kombëtare dhe ndërkombëtare të tregjeve financiare, zhvillimet rregullative, parashikimet për normat e interesit dhe ecurinë e tregjeve, etj;
- Ecuria e fondeve, analiza e normave të interesit, struktura e aktiveve dhe portofoli i investimeve/ tregëtimit apo ndonjë mospërputhje në bilancin e Bankës dhe rreziqet që mund të vijnë prej tij;
- Situata aktuale dhe e pritshme e likuiditetit;
- Mjaftueshmëria e Kapitalit, edhe në kuadër të kërkesave të ICAAP dhe SHKOMAK;
- Ecuria e rezultateve të Bankës (analiza e pasqyrave financiare dhe e treguesve kryesore);
- Strategjia e investimeve në aktive financiare jo-kredi, në përputhje me strategjinë e përgjithshme të Bankës;
- Strategjia dhe procedurat e veprimtarisë së tregtimit, ndërmjetësimit dhe kujdestarisë së letrave me vlerë (titujve) të transferueshme me klientët e Bankës;
- Përcaktimi i politikave të çmimit dhe të tregtimit të instrumentave financiare (FX, Letra me Vlerë etj.) dhe paraqitja e tyre për aprovim në Këshillin Drejtues. Si dhe miratimi i rregulloreve që lidhen me ndërmjetësimin/ tregtimin e instrumentave financiare dhe shërbimeve mbështetëse të tyre;
- Analiza e ecurisë së veprimtarisë së tregtimit të letrave me vlerë;
- Aprovimin e normave të interesit për produktet e depozitave; blerjeve të letrave me vlerë të huaja; marrëdhënieve të reja për veprimet FW të këmbimit;
- Rendimenti dhe kosto e fondeve si dhe *spread*-i dhe *NIM*, në këtë kuadër;
  - a) Analiza e sensitivitetit të rrezikut të normës së interesit;
  - b) Koordinimin të çmimit të produkteve me qëllim ruajtjen e *margins*.
- Ecuria e FX dhe aprovim të limiteve me zyrat e këmbimit;
- Përputhshmëri të veprimtarisë në përputhje me kërkesat/ndryshimet rregullatore;

² Përbërja e komiteteve është dhënë më sipër në seksionin 1.3.1

- Rishikim të Politikave duke reflektuar në to ndryshimet/përmirësimet e nevojshme për të mundësuar vijueshmërinë e biznesit, optimizimin struktural të aktiveve, përfitueshmërinë nga investimet si dhe dhe menaxhimin sa me optimal të rrezikut, etj.

Ky informacion mundëson një monitorim të detajuar dhe të vazhdueshëm të rreziqeve të lartpërmendura, që është edhe baza për vendimmarrjen e KAAP.

Ky komitet si rregull mbledhet një herë në muaj (referohu edhe komenteve në faqen 6).

Komiteti i Rrezikut Operacional dhe Rreziqet e Tjera (KRO)

KRO monitoron në mënyrë periodike ngjarjet e humbjeve operationale dhe ka caktuar përgjegjësitë për pakësimin e humbjeve dhe paraqitjen e zgjidhjeve të përshtatshme për mbulimin e rrezikut për aktivitetet që janë subjekt i rrezikut operacional. Ky komitet mbledhet sipas nevojave por si rregull, jo më pak se një herë në tre muaj duke vlerësuar ecurinë e rreziqeve operationale të identifikuar dhe analizën e treguesve krahasuar me limitet e vendosura nga politika përkatëse. Në këtë Komitet bëhen propozime konkrete për trajnimet që lidhen me njohuritë mbi rreziqet në bankë duke synuar njëherësh edhe në promovimin e kulturës së rrezikut. Diskutimi dhe marrja e vendimeve në lidhje me Vazhdimësinë e Biznesit të Bankës zë një vend të veçantë në mbledhjet periodike të komitetit.

Komiteti merr në shqyrtim rezultatet e vlerësimeve të rrezikut operacional me linjat e biznesit në bankë me frekuencë vjetore.

Komiteti i Kredisë

Komiteti i kredisë ka përgjegjësi në detajimin dhe implementimin e procedurave mbi bazë të politikës së aprovuar nga Këshilli Drejtues në fushën e kredidhënies. Siguron që procesi i kredidhënies të ndjekë procedurat/ politikat e brendshme praktikave të kreditimit të jenë në përputhje me kuadrin ligjor rregullativ. Krijon një sistem të përshtatshëm për raportimin të Këshilli Drejtues lidhur me aplikimin e politikave dhe limiteve kreditore të vendosura si edhe rishikon propozimet e ardhura lidhur me produktet kreditore nga Divizioni i Biznesit; Komiteti i Kredisë Komiteti merr vendime individuale për kreditë e biznesit dhe të individëve. Në të gjitha rastet Komiteti i Kredisë merr vendimet e tij në bazë të aplikimeve të kredisë të dorëzuar nga personat e autorizuar të shitjes si dhe në bazë të vlerësimeve të rrezikut nga punonjësit e Divizionit të Rrezikut të Kredisë.

Komiteti i Administrimit të Rrezikut të Kredisë (KARK)

Ky komitet luan një rol parësor në zbatimin e strategjisë së menaxhimit të rrezikut të kredisë. Komiteti siguron që procedurat e kredidhënies të jenë në përputhje me ligjet dhe rregulloret në fuqi. Shqyrtohet përputhshmëria me limitet dhe monitoron normat dhe kufijtë e paralajmërimit të hershëm të vendosura nga Banka në fushën e rrezikut të kredisë. Në Komitet shqyrtohet dhe diskutohet për parashikimet makroekonomike dhe zhvillimet financiare në vend dhe më gjerë me ndikim në rrezikun e kredisë. Përpos niveleve të përqendrimit, në Komitet periodikisht rishikohen vlerësimi i analizave të stress testeve mbi cilësinë portofolit të kredisë së Bankës. Gjithashtu rikuperimi dhe fshirja e kredive (para miratimit final në Këshillin Drejtues të Bankës) janë pjesë mjaft e rëndësishme e objektit të punës së këtij Komiteti. Komiteti shqyrton me bazë vjetore efikasitetin e kompanive të sigurimit me të cilat operon Banka, kompanive të mbledhjes së borxheve, zyrave të ndryshme të vlerësimit të pronave (referohu edhe komenteve në faqen 6).

Komiteti i Menaxhimit të Kapitalit dhe Performancës

Komiteti fokusohet në tre komponente të rëndësishme, pjesë integrale e menaxhimit të rrezikut në bankë: në lidhje me menaxhimin e kapitalit, në vlerësimet në lidhje me planin e rimëkëmbjes dhe së fundmi edhe me rishikimet e performancës financiare të bankës. Komiteti merr vendime kryesisht të fushës së menaxhimit të rrezikut të kapitalit dhe rishikon ato rreziqe të cilët nuk përfshihen në objektin e komiteteteve të tjera të rrezikut të krijuar në bankë.

Komiteti ndihmon menaxhimin e Bankës për sigurimin e një niveli optimal të kapitalit, me një strukturë eficientë. Merr në konsideratë dhe monitoron kërkesat për SHKOMAK si edhe të levës financiare. Ky komitet merr pjesë në Procesin e Vlerësimit të Brendshëm të Mjaftueshmërisë së Kapitalit si edhe monitoron dhe analizon periodikisht nivelet e normave aktuale të paralajmerimit të bankës përkundrejt atyre të parashikuara në PVBMK. Në kuadër të buxhetimit, ky komiteti rishikon rezultatin e RMK/SHKOMAK që del mbi bazë të skenareve për rritjen, përbërjen e aktiveve, provigjoneve, rezultatin e pritshëm financiar të Bankës. Komiteti rishikon dhe analizon realizimin e buxhetit dhe të çdo devijimi të rezultateve financiare nga buxheti përse i përket impaktin që mundet të ketë mbi kapitalin e bankës si edhe marrjen e masave për rregullimin e situatës në drejtim të realizimit të buxhetit apo kur nivelet i afrohen limiteve nën monitorim.

6. Borxhi i Varur

Borxhi i Varur i Bankës është në fomën e Obligacioneve. Në vitet 2020 dhe 2021 janë emetuar nga 2 Milionë Eur çdo vit, me afate maturimi gjashtë dhe shtatëvjeçare dhe norma kuponi fikse 3.25% dhe 3.30% në vit respektivisht.

Në Shtator të 2022 Banka emetoi edhe 3 Milionë Eur të tjera Borxh të varur, me afat maturimi shtatëvjeçar dhe kupon fiks 3.50% në vit.

	<u>30 Shtator 2023</u>	<u>31 Dhjetor 2022</u>
Borxhi i varur	746,410	799,610
Interesi i përlllogaritur	1,703	8,564
Totali	<u>748,113</u>	<u>808,174</u>

Ky instrument është miratuar nga Banka e Shqipërisë për njohje si pjesë e kapitalit rregullator të Bankës.

Pas aprovimit të marrë nga AMF në Shtator të 2023, Banka emetoi sipas planit, në fillim të Tetorit 2023 edhe 3.5 Milionë Eur Borxhi të Varur të ri.

7. Rreziku i Kredisë

Struktura e administrimit të rrezikut të kredisë

Rreziku i kredisë është rreziku që pala tjetër e një instrumenti financiar të dështojë në ripagimin e detyrimit dhe t'i shkaktojë Bankës humbje. Banka është subjekt i rrezikut të kredisë nëpërmjet veprimtarisë së saj kredituese, dhe në rastet kur ajo vepron si ndërmjetëse në emër të klientëve ose palëve të treta kur lëshon garanci, në këtë rast, rreziku i kredise buron nga mundësia që palë të ndryshme të mund të dështojnë në përmbushjen e detyrimeve kontraktuale.

Banka administron dhe kontrollon riskun e kredisë duke përcaktuar kufizimet për sasinë e rrezikut që është e gatshme të pranojë për palët individuale dhe për përqëndrimet gjeografike dhe të industrisë dhe duke monitoruar ekspozimet në lidhje me këto kufizime. Limitet kreditore të lejuara për një klient bazohen kryesisht nga profili individual i rrezikut të tij dhe rankimit të tij kreditor bazuar në kriteret e njohura të kreditimit. Kolaterale të vendosura për një kredi, lehtësi kredituese apo produkte të tjera janë elemente të tjerë që merren në konsideratë për gjatë aprovimit apo rinovimit të limitit kreditor të klientit.

Në bazë të politikave të aprovuara nga Keshilli Mbikëqyres, Komiteti i Kredisë së Bankës është përgjegjës për administrimin e rrezikut kreditor. Përgjegjësitet kryesore të Komitetit të Kredise të Bankës përfshijnë monitorimin dhe propozimin e ndryshimeve në Politikën Kredituese të Bankës; zhvillimin dhe monitorimin e hierarkisë së autoriteteve aprovuese të deleguara (nën komitetet) dhe limitet e ekspozimeve të rëndësishme dhe kriteret e aplikuar për çdo autoritet. Komiteti i Kredisë gjithashtu vlerëson kriteret për klasifikimin e portofolit të kredise dhe përlllogaritjen e zhvlerësimit të tij dhe rezultatet përkatëse në përputhje me standartet e aplikuar. Rreziku i kredisë operacionalisht menaxhohet dhe monitorohet nga departamentet e rrezikut të kredisë, pjesë të Divizionit të Kredisë. Është përgjegjësia e tyre që të rishikojnë

dhe menaxhoje rrezikun e kredisë, përfshi edhe rrezikun social dhe atë të ambientit për të gjithë kategoritë e kundrapalëve. Çdo njësi biznesi i është kërkuar që të implementojë politikat dhe procedurat kreditore të Bankës, me autoritetet aprovuese kreditore të deleguara nga Divizioni i Kredisë dhe Komiteti i Kredisë, bazuar në Politiken e Kredisë. Çdo njësi biznesi ka një përgjegjës i cili raporton për të gjitha çështjet që lidhen me kredinë tek drejtorët e departamenteve dhe tek Komiteti i Kredisë.

Çdo njësi biznesi është përgjegjëse për cilesinë dhe performancën e portofolit kreditor dhe për monitorimin dhe kontrollin e të gjithë rreziqeve kreditore të portofoleve të tyre, si atyre që janë subjekt i aprovimeve qëndrore ashtu edhe atyre të decentralizuara.

Banka ka vendosur një proces të rishikimit të cilësisë kreditore që siguron një identifikim të hershëm të ndryshimeve potenciale të kapacitetit paguese të kundrapalëve, përfshi edhe rishikime të rregullta të kolateraleve të tyre. Limitet kreditore janë vendosur mbi bazë të kategorizimeve në sistem, të cilat i vendosin çdo kundërpartie një risk të caktuar. Proçesi i rishikimit të cilësisë kreditore ka për qëllim që ti mundësojë Bankës që të vlerësojë humbjen potenciale si rezultat i rrezikut ndaj të cilin ajo është e ekspozuar, dhe të marrë masa korrektuese.

Banka aplikon dhe monitoron kërkesat e rregullores "Për administrimin e rrezikut të kredisë" lidhur me fshirjen nga bilanci të kredive të humbura. Fshirja nga bilanci diskutohet dhe shqyrtohet në Komitetin e Menaxhimit të Rrezikut të Kredisë dhe miratimi final bëhet nga Këshilli Drejtues. Si rregull, Banka aplikon fshirje të ekspozimit nga bilanci vetëm për ato ekspozime apo pjesë të tij për të cilat janë ndjekur të gjitha procedurat dhe hallkat ligjore të rikuperimit të kredisë, pasi që këto janë klasifikuar të humbura prej dy vitesh dhe provigjonuar 100%. Pavarësisht fshirjes së kredive nga bilanci, Banka vlerëson dhe monitoron në mënyrë periodike dosjet e kredive të fshira dhe vazhdon të ndjekë procedurat ligjore për arkëtimin e tyre.

Bazuar në politikat e aprovuara nga Këshilli Drejtues, Komiteti i Menaxhimit të Aktiv Pasiveve të Bankës është përgjegjës për menaxhimin e rrezikut të kredisë të lidhur me investimet. Përveç kësaj Departamenti i Thesarit, që raporton pranë Drejtorit Financiar në Bankë dhe Departamenti i Menaxhimit të Rrezikut që raporton pranë Drejtorit të Përgjithshëm Ekzekutiv në Bankë, janë përgjegjës për monitorimin e rrezikut të kredisë që lidhet me investimet e Bankës. Komiteti ndjek dhe vlerëson në mënyrë periodike sidomos portofolin e investimeve të letrave me vlerë të huaja, dhe është për t'u theksuar se ky portofol nuk ka pasur humbje vlere.

Kategorizimi i kredive në kuadër të rrezikut të kredisë

Banka ka krijuar procedurat përkatëse për administrimin e rrezikut të kredisë, përshtatur kjo me vëllimin, kompleksitetin e veprimtarisë së saj, por gjithmonë duke u bazuar në rregulloren nr. 62 të Bankës së Shqipërisë "Për Administrimin e rrezikut të kredisë".

Mbështetur në këtë rregullore, Banka klasifikon kreditë në bazë të ditëvonesave në shlyerjen e kredisë dhe gjendjes financiare të kredimarrësit sipas kategorive të mëposhtme:

- a) standarde;
- b) në ndjekje;
- c) nënstandarde;
- d) të dyshimta;
- e) të humbura

Banka për persona apo grup personash të lidhur me njëri-tjetrin, për të cilët është regjistruar më shumë se një ekspozim, bëjnë klasifikimin e kredive në një kategori të vetme, duke u bazuar në klasifikimin më të ulët ndërmjet klasifikimeve individuale.

Portofoli kreditor, kreditë me probleme dhe krijimi i fondeve rezervë

Kreditë konsiderohen me probleme kur janë të klasifikuara në një nga tre klasat e fundit të kategorive të mësipërme.

Në varësi të kategorive të mësipërme, Banka krijon fonde rezervë për mbulimin e humbjeve të mundshme nga kreditë. Fondet krijohen në përputhje me rregulloren për "Administrimin e rrezikut të kredisë", duke aplikuar normat e provigjonimit të çdo kategorie në të cilën kredia/klienti bën pjesë, si mbi principalin e mbetur dhe mbi interesin e rrjedhur për këto kredi.

Banka Union

Raportet Financiare Periodike, Shtator 2023

(shifrat në Mijë Lekë, përveçse kur shprehet ndryshe)

Ekspozimi ndaj rrezikut të kredisë administrohet gjithashtu pjesërisht nga marrja e kolateraleve dhe garancive. Llojet kryesore të kolateraleve janë:

- Prona hipotekore ose rezidenciale;
- Pengje mbi aktivet dhe inventaret e bizneseve;
- Depozita dhe llogari të vendosur në bankë (kolateral ne mjete monetare);
- Garantë personale për kredinë.

Përveç kredive me afat dhe overdrafteve të biznesit që janë siguruar nga llojet e mësipërme të kolateralit, Banka jep gjithashtu overdrafte në llogaritë e pagës. Nuk merren pengje për këto lloj paradhëniesh për sa kohë që pagesat mujore të pagave kompensojnë pjesën e përdorur të limitit të dhënë. Garancitë financiare dhe letrat në pritje të kredisë janë të kolateralizuara me mjete monetare.

Më poshtë është kredia e dhënë klientëve, e grupuar sipas tipit të klientit:

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Kredi dhënë institucioneve financiare	3,725,051	3,553,453
Kredi dhënë individëve	21,216,928	19,522,184
Kredi dhënë kompanive	21,599,643	20,463,050
Totali	46,541,622	43,538,687

Portofoli i mësipërm i kredisë ka një thyerje sipas maturitetit të mbetur kontraktual të tillë:

30 Shtator 2023							
Produkti	Deri 1						Totali
	muaj	1 - 3	3 - 6	6 - 12	1 - 5 vite	>5 vite	
Kredia	365,310	194,700	170,552	794,350	15,844,305	24,570,521	41,939,738
Overdrafte	864,596	643,140	558,694	1,207,580	990,706	-	4,264,716
Karta Krediti	10,535	0	0	41	326,592	-	337,168
Totali	1,240,441	837,840	729,246	2,001,971	17,161,603	24,570,521	46,541,622

31 Dhjetor 2022							
Produkti	Deri 1						Totali
	muaj	1 - 3	3 - 6	6 - 12	1 - 5 vite	>5 vite	
Kredia	282,482	83,570	446,794	1,117,264	13,445,011	23,080,422	38,455,543
Overdrafte	1,083,969	424,573	881,364	1,519,962	868,976	-	4,778,844
Karta Krediti	11,437	-	-	-	292,863	-	304,300
Totali	1,377,888	508,143	1,328,158	2,637,226	14,606,850	23,080,422	43,538,687

Fondet rezervë për mbulimin e humbjeve të mundshme të kredive përlllogariten çdo muaj. Në fund të Shtatorit 2023 dhe Dhjetorit 2022, këto fonde ishin krijuar për këto kategori të kredive të Bankës:

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Hua standarde	414,844	382,254
Hua në ndjekje	73,354	78,219
Hua nënstandarde	199,811	110,696
Hua të dyshimta	336,773	263,635
Hua të humbura	1,608,739	1,616,680
Totali i provigjoneve për huatë	2,633,521	2,451,484

Më poshtë po japim klasifikimin e portofolit të kredisë sipas një shpërndarje gjeografike:

30 Shtator 2023			
	Teprica bruto	Provigjone	Kredi me probleme
Tiranë	34,397,359	1,956,348	2,231,794
Durrës	3,041,831	110,106	88,673
Veri	3,615,852	156,167	144,983
Jug	3,675,226	160,796	159,567
Juglindje	1,811,354	250,104	237,140
Totali	46,541,622	2,633,521	2,862,157

Klasifikimi i portofolit të kredisë sipas sektoreve të ekonomisë:

	30 Shtator 2023		
	Teprica bruto	Provigjone	Kredi me probleme
Tregtia me shumicë dhe pakicë	7,245,996	370,608	347,250
Ndërtimi dhe pasuri të patundshme	5,195,314	684,670	641,312
Akomodimi dhe aktivitetet e shërbimit të ushqimit	4,007,582	197,759	203,473
Aktivitetet Financiare dhe të Sigurimit	4,369,824	22,515	314
Aktivitete të tjera shërbimi	2,453,654	156,790	128,858
Informacioni dhe Komunikacioni	864,558	98,258	470,039
Industria nxjerrëse dhe përpunuese	888,132	155,710	168,136
Furnizimi me Energji Elektrike, Gaz e Avull dhe me Ajër të kondicionuar	534,305	5,355	-
Arsimi	290,939	52,495	50,081
Të tjera	2,295,834	102,505	93,304
Individë	18,395,484	786,856	759,390
Totali	46,541,622	2,633,521	2,862,157

Më poshtë po japim ndryshimet të fondet rezervë për humbjet nga kreditë gjatë periudhës:

- Huatë standarde dhe në ndjekje

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Gjendja në fillim të vitit	460,473	443,400
Provigjioni për vitin, neto	50,127	32,842
Efekti i ndryshimit të kursit të këmbimit	(22,402)	(15,769)
Gjendja në fund të vitit/periudhës	488,198	460,473

- Huatë me probleme

	30 Shtator 2023	31 Dhjetor 2022
Gjendja në fillim të vitit	1,991,011	1,827,505
Provigjioni specifik, neto për vitin	243,821	409,893
Hua të fshira gjatë vitit	-	(174,956)
Efekti i ndryshimit të kursit të këmbimit	(89,509)	(71,431)
Gjendja në fund të vitit/periudhës	2,145,323	1,991,011

8. Rreziku i Tregut (FX +IRR)

Banka ekspozohet ndaj rreziqeve të tregut sa herë që vlera e tregut ose flukset e ardhme të parasë të një instrumenti financiar luhaten si pasojë e ndryshimeve në çmimet e tregut. Rreziqet e tregut burojnë nga pozicione të hapura të bilancit në norma interesi dhe monedha, të cilat të gjitha ekspozohen ndaj lëvizjeve të përgjithshme dhe të veçanta të tregut, dhe ndryshimeve në nivelin e volatilitetit të normave të tregut ose çmimeve si norma e interesit, marzhet e kredisë, dhe kurset e këmbimit të valutave.

Rreziqet e tregut trajtohen nga Politika e menaxhimit të Aktiv Pasivit, e cila përcakton kuadrin, përgjegjësitë dhe limitet/metodat e matjes dhe menaxhimit të këtyre rreziqeve. Është KAAP i cili monitoron në mënyrë mujore këto rreziqe dhe merr masat/vendimet përkatëse në këtë kuadër.

- **Rreziku i monedhës së huaj**

Banka është e ekspozuar ndaj rrezikut të monedhave nëpërmjet transaksioneve në valuta të huaja. Banka përpiket ta administrojë rrezikun duke mbyllur pozicionet e hapura valutore ditore dhe duke vendosur dhe monitoruar limite mbi pozicionet e hapura. Strukturat përgjegjëse monitorojnë pozicionin valutor dhe luhatjet e monedhës duke aplikuar limite të brëndshme për pozicionet e hapura valutore sipas monedhës. Departamenti i Thesarit është përgjegjësi kryesor për ndjekjen dhe monitorimin mbi baza ditore të këtij rreziku, sidomos lidhur me ruajtjen e limiteve të vendosura në Politikën përkatëse. Funkcionet e monitorimit dhe të kontrollit të rrezikut të monedhës kryhen nga Drejtori i Divizionit të Financës dhe Departamenti i Riskut mbi baza ditore dhe si pjesë e përgjegjësisë të KMAP. Ecuria kundrejt limiteve të pozicioneve valutore raportohen mbi baza mujore edhe tek KAAP, në rast tejkalmesh edhe në Këshillin Drejtues.

Banka në mënyrë konsistente është në përputhje me limitet e vendosura, të cilat janë tejet më konservatore se ato të Rregullatorit. Në çdo rast, limitet e pozicionit valutor të Bankës janë nën limitet rregullatore.

- **Rreziku i normes së interesit**

Rreziku i normës së interesit është rreziku që vlera e instrumentave financiare do të ndryshojë si pasojë e ndryshimeve në normat e interesit të tregut të aplikueshme për këto instrumenta financiare. Rreziku i ndryshimit të fluksit të parasë nga ndryshimi i normës së interesit është rreziku që shpenzimet e interesit do të ndryshojnë gjatë periudhës. Banka përpiket ta monitorojë këtë rrezik duke mbushur plotësisht hendekun midis aktiveve dhe detyrimeve, në mënyrë që edhe aktivet dhe detyrimet, të maturohen apo t'u ripërcaktohet cmimi njëkohësisht. Kjo ndihmon që Banka të të reduktojë ndjeshmërinë ndaj ndryshimeve të normave të interesit. Funkcioni i monitorimit dhe kontrollit për rreziqet e normës së interesit të Bankës është i KMAP. Politika e KMAP e Bankës përmban sete limitesh, metodash matjeje dhe raporte mujore që përgatiten dhe analizohen.

Në përputhje me kërkesat rregullatore, Banka klasifikon aktivet dhe pasivet në zëra me normë interesi fikse (forma *FIR*) dhe zëra me normë interesi të ndryshueshme (forma *VIR*). Në vijim paraqitet pozicioni neto për monedhat kryesore si dhe ndryshimi në vlerën e ekspozimit për skenarin e lëvizjes paralele të normave të interesit prej 200 pikësh bazë për 30 Shtator 2023:

Totali i pozicioneve të ponderuara	Monedha	30 Shtator 2023
	Lekë	829,194
Pozicionet e ponderuara neto sipas monedhës - (<i>FIR</i> + <i>VIR</i>)	Eur	(341,328)
	Të tjera	(35,215)
Ndryshimi në vlerën e ekspozimit		452,651
Kapitali Rregullator		7,355,592
(Ndryshimi në vlerën e ekspozimit/Kap.Rreg.)*100		6.15%

Banka monitoron pozicionin total neto të ponderuar i cili nuk duhet të tejkalojë nivelin prej 20% të kapitalit rregullator të Bankës.

9. Rreziku i Likuiditetit

Struktura e menaxhimit të rrezikut të likuiditetit

Rreziku i likuiditetit është rreziku që Banka do të mund të ndeshet me vështirësi për të siguruar fonde dhe për të plotësuar detyrimet që burojnë nga instrumentat financiare, dhe në përgjithësi për të ruajtur vazhdimësinë e linjave thelbësore të biznesit. Në bazë operative, Banka monitoron depozitat e klientëve të saj, dhe kështu korrigjon gjendjet dhe aksesin ndaj fondeve të aktiveve të saj aktuale, në mënyrë që të mbajë një kapacitet të kënaqshëm pagese për detyrimet e saj. Në një nivel më strategjik, Banka nëpërmjet KAAP manaxhon këtë rrezik duke monitoruar vazhdimisht flukset e pritshme të parasë prej instrumenteve financiare dhe përshtatur investimet e veta për të sinkronizuar momentet e pagesave dhe arkëtimeve.

Dega është subjekt i limiteve të vendosura të likuiditetit dhe është përgjegjëse për menaxhimin e likuiditetit të saj brenda limiteve rregullatore duke u koordinuar me Departamentin e Thesarit të Bankës i cili monitoron në bazë ditore përputhshmërinë e çdo degë operative me limitet e vendosura.

Të gjitha politikat dhe procedurat e likuiditetit janë subjekt i rishikimeve dhe aprovimeve vjetore respektivisht nga Këshilli Drejtues dhe KAAP. Raportime ditore bëhen për të matur likuiditetin e degëve operative dhe Bankës në tërësi.

Banka mbështetet tek depozitat e klientëve, Repo-ve, huave afatshkurtra si burim kryesor fondesh. Natyra afatshkurtër e këtyre fondeve rrit rrezikun e likuiditetit të Bankës dhe Banka e menaxhon këtë rrezik nëpërmjet mbajtjes së çmimeve konkurruese dhe monitorimit të vazhdueshëm të prirjeve të tregut.

Një nga matësit kryesor që Banka përdor për menaxhimin e rrezikut të likuiditetit është koeficienti i aktiveve likuide mbi detyrimet afatshkurtra. Po ashtu Banka në mënyrë frekvente ndjek edhe Normën e mbulimit me likuiditet (RML), si dhe Raporti Neto i Financimit të Qëndrueshëm (NSRF) tregues rregullator në kuadër të menaxhimit të likuiditetit. Këta koeficientë kanë qenë gjithmonë mbi limitet e vendosura nga Banka Qëndrore në të gjitha monedhat dhe në total, dhe mbi limitin e brëndshëm i cili është më konservator. Në këtë kuadër, Banka ka adresuar kërkesat e udhëzimit Nr.2 dt 12/01/2021 Procesi i Vlerësimit të Brendshëm të Mjaftueshmërisë së Likuiditetit, të cilat kanë hyrë në fuqi në 31/12/2022.

Për të menaxhuar rrezikun e likuiditetit që vjen nga detyrimet financiare, Banka mban aktive likuide duke përfshirë dhe paranë dhe ekuivalentet e saj, për të cilat ka një treg aktiv likuid. Ekuivalentët e saj, në rastin e Titujve financiare, mund të shiten në rast nevojë për të arritur kërkesat për likuiditet.

Politikat e KAAP përfshijnë sete raportesh ditore, javore dhe mujore që përgatiten dhe analizohen. Raporti ditore i treguesit të likuiditetit, aktive likuide mbi detyrimet afatshkurtra me afat të mbetur maturimi deri në një vit, kontrollon respektivisht mbajtjen e aktiveve likuide në një nivel të mjaftueshëm, nën skenarin e zakonshëm të biznesit. Raportet mujore përfshijnë një sërë koeficientesh rregullator dhe të brëndshëm, analiza të hendekut të të drejtave dhe detyrimeve me specifika të veçanta të Bankës dhe të atij të simuluar sipas skenarëve krizë të tregut. Raportet prodhohen për çdo monedhë më vete (Lekë, Usd dhe Eur) si dhe për të gjitha valutat së bashku. Si pjesë e një kuadri më të gjerë të menaxhimit të rrezikut të likuiditetit, Banka ka kryer Procesin e Vlerësimit të Brendshëm të Mjaftueshmërisë së Likuiditetit dhe monitoron në mënyrë periodike treguesit bazë të tij (përfshi Planin e Kontigjensës së Fondeve), si dhe ka përfshirë këtë rrezik si një ndër elementët kyç të Planit të Rimëkëmbjes, sipas specifikimeve të rregullores përkatëse. Të dy këto plane janë pjesë e rishikimit vjetor të KMAP dhe aprovohen në nivel Këshilli Drejtues.

Banka mban likuiditetin në një shumë, strukturë dhe raporte që e lejojnë atë të përmbushë detyrimet e saj dhe angazhimet e marra sipas afateve kohore, por edhe të suportojë rritjen e buxhetuar të aktivitetit të Bankës, me një kosto të arsyeshme dhe rrezik brenda oreksit të rrezikut të Bankës.

Koeficienti i likuiditetit

Bazuar në rregulloren nr. 71 të Bankës së Shqipërisë për "Administrimin e rrezikut të likuiditetit", Banka përllogarit dhe monitoron koeficientet e likuiditetit (aktivet likuide/pasivet afatshkurtra) në baza javore. Ajo sigurohet që këto koeficiente të jenë mbi limitet rregullatore.

Në tabelën më poshtë po japim një ndjekje tremujore të koeficientit të likuiditetit për të gjitha monedhat së bashku, i cili gjithmonë ka qenë mbi nivelin rregullator të 20%:

Banka Union

Raportet Financiare Periodike, Shtator 2023

(shifrat në Mijë Lekë, përveçse kur shprehet ndryshe)

	30 Shtator 2023	30 Qershor 2023	31 Mars 2023	31 Dhjetor 2022	30 Shtator 2022	31 Dhjetor 2021
Totali i Aktiveve Likuide	22,888,294	22,923,999	24,672,152	23,092,662	25,219,124	25,576,029
Totali i Pasiveve Afatshkurta	58,097,937	56,104,231	55,740,955	53,679,219	53,090,701	52,542,496
Treguesi i likuiditetit (në %)	39.40%	40.86%	44.3%	43.0%	47.5%	48.7%

Raporti e mbulimit me likuiditet (RML)

Bazuar në rregulloren e Bankës së Shqipërisë “Për Raportin e Mbulimit me Likuiditet” e cila ka hyrë në fuqi në datë 1 Mars 2020. Banka siguron një në çdo kohë një raport të mbulimit me likuiditet prej të paktën 100% në total dhe të paktën 80% për totalin e monedhave të huaja të rëndësishme. Në tabelën më poshtë po japim një ndjekje tremujore të RML për të gjitha monedhat së bashku, i cili gjithmonë ka qenë mbi nivelin rregullator:

	30 Shtator 2023	30 Qershor 2023	31 Mars 2023	31 Dhjetor 2022	30 Shtator 2022	31 Dhjetor 2021
Rezerva e likuiditetit	26,097,721	22,938,627	26,222,117	24,547,444	25,285,350	26,582,715
Flukset dalëse neto	12,701,831	10,661,945	12,784,265	13,285,141	11,147,791	10,818,360
RML	205.5%	215.1%	205.1%	184.8%	226.8%	245.7%

Raporti Neto i Financimit të Qëndrueshëm (NSFR)

Bazuar në rregulloren e Bankës së Shqipërisë “Për Raportin Neto të Financimit të Qëndrueshëm të Bankave” e cila ka hyrë në fuqi në datë 1 Janar 2023, Banka siguron në çdo kohë një raport neto të financimit të qëndrueshëm prej të paktën 100% për të gjitha monedhat së bashku, si edhe për totalin e monedhave të huaja të rëndësishme.

NSFR në total, rezultoi si më poshtë:

	30 Shtator 2023	30 Qershor 2023	31 Mars 2023
Financimi i qëndrueshëm i disponueshëm	70,534,697	67,176,738	67,416,490
Financimi i qëndrueshëm i kërkuar	43,175,336	43,185,318	40,616,490
NSFR	163.4%	155.6%	166.0%

10. Rreziku Operacional

Rreziku Operacional është i pranishëm përgjatë lëvrimit të të gjitha produkteve dhe shërbimeve bankare dhe mund të shfaqet në transaksionet që procesohen. Ai mund të ndodhë edhe si rezultat i pamjaftueshmërisë të sistemeve të informacionit të papërshtatshëm, dështimeve të teknologjisë, dëmtimit të kontrolleve të brendshme, mashtrimeve apo katastrofave të paparashikueshme.

Në mënyrë që të mbrohet nga rreziku operacional Banka ka hartuar një kuadër të brendshëm i cili përfshin përkufizime të qarta të rrezikut operacional, strukturën përkatëse, instrumentat e përdorur si dhe filozofinë e vetë-vlerësimit të proceseve nga ana e njërive në Bankë. Gjithashtu ka zhvilluar një set treguesish kyç të rrezikut dhe është duke monitoruar në mënyrë aktive performancën e tyre.

Komiteti i Rrezikut Operacional dhe Rreziqet e Tjera i Bankës ndjek në mënyrë periodike ngjarjet që shkaktojnë humbje operationale dhe ka përcaktuar përgjegjësitë përkatëse për shmangien e humbjeve si dhe përshtatshmërinë e procedurave, eficientë e kontrolleve dhe zbatueshmërisë së tyre në praktikë.

11. Politika e Shpërblimit

Drejtorët e Departamenteve dhe menaxherët e Bankës do të trajtojnë çështjet e stafit në punën e përditshme, duke pasur gjithnjë parasysh rëndësinë e tyre themelore për suksesin e Bankës, brenda kufijve të interesit të Bankës. Me përjashtim të çështjeve të BNJ të lidhura me pozicione menaxheriale, në të cilat një pjesë e përgjegjësive, në bazë të statutit të Bankës, i takon Këshillit Drejtues, të gjitha çështjet e BNJ do të kanalizohen nëpërmjet Departamentit të BNJ, pa e anashkaluar atë në asnjë proces të lidhur me stafin e Bankës. Kjo konsiderohet e rëndësishme për të arritur paanshmëri dhe për të rritur rëndësinë e burimeve njerëzore në Bankë. Departamenti i BNJ pritet jo vetëm të ekzekutojë të gjitha aktivitetet e burimeve njerëzore, por edhe të ndër marrë nisma për përmirësimin e BNJ në Bankë.

Departamenti BNJ është nën vartësinë direkte të Drejtorit të Përgjithshëm Ekzekutiv të Bankës, i cili ka përgjegjësinë finale për çështjet e burimeve njerëzore në Bankë. Çështjet e burimeve njerëzore do të adresohen edhe nëpërmjet Komitetit të brendshëm BNJ në Bankë dhe Komitetit të Shpërblimeve dhe të Burimeve Njerëzore për këtë funksion në nivel Këshilli Drejtues.

11.1 Pagat

Qëllimi i Bankës është të ketë një program shpërblimi në linjë me kushtet e biznesit, ndryshimet në tregun e punës dhe vlerat e organizatës. Shpërblimi shërben si një pjesë e një pakete që përfshin pagën, bonuse dhe përfitime për punonjësit. Si rregull i përgjithshëm, vendimet për shpërblim sipas performancës bazohen në:

- performancën e përgjithshme të Union Bank;
- performancën e njësisë së biznesit nisur nga realizimi i objektivave të biznesit;
- performancën individuale nisur nga niveli i arritjes së objektivave individuale dhe cilësitë dhe aftësitë, sipas vlerësimit të performancës.

Paga individuale bazohet në strukturën e pagave të bankës, që përmban rangje me minimumin dhe maksimumin e pagës për secilin apo për një grup pozicionesh, bazuar në hierarkinë ose vlerësimin e pozicionit..

Banka ndërmerr rishikime të pagave bazuar në rregullat e mëposhtme:

Rritja fillestare: Si rregull, punonjësit e rinj në nivel “junior” fillojnë në një nivel më të ulët se paga bazë e pozicionit. Rishikimi fillestar bëhet pas një periudhe 3-6 mujore, bazuar në një vlerësim me shkrim të performancës dhe propozim nga drejtuesi. Nëse vlerësimi i performancës është pozitiv, atëherë ai kalon në nivelin minimal të pagës së pozicionit.

Rritja për promovim: Kur një punonjës promovohet dhe i ngarkohen përgjegjësi të reja pune, punonjësi konsiderohet për rritje për efekt promovimi. Punonjësi merr rritje page që i korrespondon pozicionit të ri dhe njohurive dhe eksperiencës që lidhen me pozicionin.

Rritja për performancë: Çdo punonjës konsiderohet çdo vit për rritje (ose ulje) të pagës në bazë të performancës. Rishikimi nuk garanton rritjen. Rritjet për performancë përfitohe nga një performancë që tejkalon kërkesat e punës. Rritja për performancë lidhet me vlerësimin vjetor të performancës. Përjashtime të sa më sipër mund të aprovohen nga menaxhimi, me aprovim të Komitetit të BNJ dhe informimin përkatës të Këshillit Drejtues.

Rritja për performancë për punonjësit e bankës do të kryhet pas mbylljes së pasqyrave financiare të vitit paraardhës.

Rritja për besnikëri: Çdo punonjës që ka performuar mirë, ka arritur objektivat, por nuk i ka kaluar ato nëse nuk ka pasur rritje page për vitin paraardhës, do të përfitojë rritje page në vitin korent, deri në nivelin maksimal të rangut të pagës për pozicionin përkatës. Përqindja e rritjes do të vendoset nga Këshilli Drejtues.

11.2 Përfitimet

Banka angazhohet të sigurojë një skemë të plotë përfitimesh për punonjësit e saj, në mënyrë që të tërheqë dhe mbajë staf të aftë. Banka do të ofrojë përfitimet e përcaktuara në Kodin e Punës. Për më tepër, Banka mund të ofrojë:

- (disa prej) produkteve dhe shërbimeve të saj për punonjësit, me kushte preferenciale;

- sigurim shëndetësor;
- plan pensioni.

Çështjet ligjore, të taksave dhe kostot, do të merren në konsideratën e duhur.

11.3 Shpërblimet

Shpërblimi variabël, si bonuset, njih dhe shpërblen punonjësit për performancë, për tejkalimin e objektivave vjetore, për përpjekje të jashtëzakonshme dhe për rezultate pozitive biznesi. Bonuset nuk jepen automatikisht çdo vit dhe vendosen ekskluzivisht nga menaxhimi dhe Këshilli Drejtues.

Këshilli Drejtues mund të aprovojë çdo vit shpërblimet e mëposhtme:

- *Shpërblimi i Viti të Ri*, si rregull në % ose në një vlerë të caktuar të lidhur me pagën bazë.
- *Shpërblimi vjetor i lidhur me performancën*, në % ndaj pagës bazë, në varësi të rezultatit financiar të bankës, profitabilitetit të degëve si dhe vlerësimit individual.

Shpërblimet e mëposhtme aplikohen nga menaxhimi:

- *Shpërblimet tremujore për shitjet* – Banka ka vendosur një sistem shpërblimi tremujor për degët dhe punonjësit më të suksesshëm, të mbështetur në suksesin në shitje të bankës, cilësinë e shërbimit dhe performancën e përgjithshme të degës. Këto shpërblime do të jepen nën rregulla dhe me vendime diskrecionare të menaxhimit të bankës.
- *Shpërblimi për performancë të jashtëzakonshme* ose realizimin e një projekti në bankë, ose ngjashëm, aprovohet rast pas rasti.

Vlera maksimale e bonuseve për performancë është pjesë e qenësishme e buxhetit vjetor të bankës.

11.4 Vlerësimi i Performancës

Vlerësimet e performancës bëhen me qëllim për të vlerësuar performancën e punonjësve dhe për të siguruar një mundësi që punonjësi dhe eprori të diskutojnë përgjegjësitë e punës dhe të vendosin objektivat për të ardhmen.

Punonjësit do të vlerësohen në përfundim të tre muajve të parë të punësimit. Më pas, do të ketë minimalisht një vlerësim vjetor të stafit.

Edhe struktura e Këshillit Drejtues bën një vlerësim vjetor të anëtarëve të saj, e shprehur qartësisht në statutin e Këshillit Drejtues si dhe Drejtimi Ekzekutiv së bashku me Drejtuesit e Divizioneve, procesin e vlerësimit të të cilëve e kryen Komiteti i Shpërblimit dhe Burimeve Njerëzore.

12. Politikat kontabël të Bankës³

a) Baza e përgatitjes

Pasqyrat financiare individuale janë paraqitur në Lekë, e cila është edhe monedha funksionale, të rrumbullakosura në mijëshen më të afërt dhe janë përgatitur sipas parimit të kostos historike.

Politikat kontabël të aplikuara nga Banka, janë në përputhje me ato të përdorura për përgatitjen e pasqyrave financiare korresponduese për vitin e mbyllur më 31 Dhjetor 2022.

b) Veprimet në monedha të huaja

Veprimet në monedha të huaja janë këmbyer me kursin e këmbimit të ditës së kryerjes së transaksionit. Aktivet dhe detyrimet monetare të shprehura në monedhë të huaj, të cilat janë regjistruar me koston historike në datën e transaksionit, janë këmbyer me kursin e këmbimit në datën e bilancit. Aktivet dhe detyrimet jomonetare në monedhë të huaj, të cilat mbahen me kosto historike, janë këmbyer me kursin e këmbimit në datën e kryerjes së veprimit. Diferencat që rrjedhin nga ndryshimi i kursit të këmbimit që rezultojnë nga konvertimi i aktiveve dhe detyrimeve monetare janë njohur në pasqyrën individuale të të ardhurave dhe shpenzimeve.

Kapitali aksionar i kontribuar në monedhë të huaj trajtohet si një zë monetar dhe si i tillë konvertohet në Lekë duke përdorur kursin e këmbimit në datën e raportimit. Vetëm për qëllime prezantimi kapitali aksionar paraqitet në bilanc me vlerën në Lekë duke përdorur kursin historik, ndërsa diferenca mes kësaj vlere dhe vlerës në Lekë duke përdorur kursin e këmbimit në datën e raportimit, paraqitet veçmas si “rezervë e rivlerësimit”.

c) Arka dhe llogari me Bankën Qendrore

Arka dhe llogari me Bankën Qendrore përbëhen nga gjendjet e parasë në arkë, llogaritë rrjedhëse dhe depozitat me Bankën Qendrore, si dhe rezervën e detyrueshme me Bankën Qendrore.

d) Depozitat dhe llogaritë me bankat

Depozitat dhe llogaritë me bankat përfshijnë llogaritë rrjedhëse dhe depozitat ndërbankare me datë shlyerje dhe normë interesi të paracaktuar.

e) Letra me vlerë të tregtueshme

Letrat me vlerë të tregtueshme janë investime në obligacione të cilat janë përfituar që në fillim me synim për t'u rishitur në një periudhë afatshkurtër, deri në 6 muaj dhe kur: a) ato janë të negociueshme në një treg dhe b) çmimet e tregut të letrave me vlerë në fjalë janë gjithë kohës të disponueshme për të tretët. Ato janë regjistruar me çmimin e përfitimit të tyre, përfshi shpenzimet dhe çdo interes të përlllogaritur.

Në çdo datë kontabël të hartimit të pasqyrave financiare, ato vlerësohen me çmimin më të fundit të tregut. Shuma e përgjithshme e diferencave që rezultojnë nga ndryshimet e çmimit regjistrohet në llogarinë e fitimeve dhe humbjeve.

Banka rishikon periodisht klasifikimin e letrave me vlerë të tregtueshme përfshi datën e hartimit të pasqyrave financiare. Në vijim të këtij rishikimi nëse ka ndryshime në klasifikim ose pasi ato janë mbajtur të paktën për 6 muaj, letrat me vlerë të poseduara duhet të zhvendosen nga letrat me vlerë të tregtueshme në letra me vlerë të vendosjes ose letra me vlerë të investimit.

f) Letra me vlerë të vendosjes

Letrat me vlerë të vendosjes janë investime në obligacione të cilat mbahen për një periudhë prej më shumë se 6 muaj, me përjashtim të atyre letrave me vlerë të cilat banka synon t'i posedojë deri në datën e maturimit dhe të cilat kënaqin rregullat që kanë të bëjnë me letrat me vlerë të investimit. Letrat me vlerë të vendosjes regjistrohen në datën e përfitimit me çmimin e tyre të përfitimit përjashtuar shpenzimet.

---

³ Këto janë politikat kontabël sipas Bankës së Shqipërisë; politikat kontabël sipas Standarteve Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNFR), janë të publikuara një herë në vit së bashku me pasqyrat financiare të audituara në site të Bankës në seksionin 3. Politikat Kryesore Kontabël.

Në çdo datë kontabël të hartimit të pasqyrave, do të krijohen fonde rezervë, sipas grupeve homogjene të letrave me vlerë të njëjtit lloj, kundrejt humbjeve kapitale të porealizuara që rezultojnë nga diferenca midis vlerës kontabël dhe çmimit të tregut për letrat me vlerë. Fitimet kapitale të porealizuara nuk regjistrohen.

g) Investime në letra me vlerë mbajtur deri në maturim

Investimet në letra me vlerë mbajtur deri në maturim konsistojnë në bono thesari dhe obligacione të Qeverisë Shqiptare, obligacione të qeverive të huaja dhe obligacione të korporatave të huaja të blera me qëllimin e mbajtjes së tyre deri në maturim dhe për rrjedhojë klasifikohen si të tilla.

Investimet në letra me vlerë të mbajtura deri në maturim regjistrohen në ditën e blerjes dhe fillimisht maten me kosto, përjashtojnë shpenzimet. Nëse ato ishin regjistruar më parë si letra me vlerë të tregtueshme ose të vendosjes, atëherë ato do të regjistrohen me çmimin e tregut që mbizotëron ditën e transferimit.

Diferencat midis çmimit të përfitimit (kostos) apo çmimit të tregut në ditën e transferimit dhe vlerës nominale amortizohen gjatë periudhës.

Në datat raportuese letra me vlerë mbajtur deri në maturim maten me kosto të amortizuar, duke i zbritur fondin rezervë për mbulimin e humbjeve që krijohet për të mbuluar rrezikun e mospërmbushjes së detyrimit nga ana e emetuesit të letrave me vlerë.

h) Huatë dhe paradhëniet për klientët dhe institucionet financiare

Huatë dhe paradhëniet për klientët si edhe ato për institucionet financiare raportohen me vlerën e tyre neto të realizueshme me provigjionin e humbjeve specifike nga huatë. Huatë regjistrohen kur shuma totale është disbursuar dhe pagesat njihen kur paraja arkëtohet. Në rastin e Overdrafteve dhe paradhënieve të tjera, kur fondet nuk përdoren menjëherë, angazhimi i kredisë pasqyrohet jashtë bilancit.

Kreditë janë klasifikuar në një nga pesë kategoritë e rrezikut: standarde, në ndjekje, nënstandarde, të dyshimta, të humbura. Interesat kontabilizohen pjesë-pjesë sipas fluksit në kohë. Interesat e llogaritur por që nuk u ka ardhur afati i pagimit ose që nuk janë paguar ende, kalohen në llogarinë e të ardhurave dhe njihen si aktiv në llogarinë “interesa të përlllogaritur”. Kur huatë klasifikohen si nënstandarde, të dyshimta ose të humbura, nuk llogaritet më interes. Huatë mund të jenë objekt i një ristrukturimi.

Fondet rezervë për mbulim humbjesh janë krijuar në përputhje me rregulloren e Bankës së Shqipërisë “Mbi Administrimin e Rrezikut të Kredisë” (Rregullorja e Kredisë), miratuar me vendimin Nr. 62 më 14.09.2011, ndryshuar me vendimin nr.27, datë 27.03.2013, ndryshuar me vendim nr. 22, datë 27.02.2014, ndryshuar me vendim nr. 26, datë 01.04.2015, ndryshuar me vendim nr. 50, datë 30.03.2016, ndryshuar me vendimin nr. 52, datë 03.07.2019, ndryshuar me vendimin qarkullues nr.13, datë 12.03.2020 dhe ndryshuar me vendimin qarkullues nr.33 datë 28.05.2020 të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë. Rregullorja kërkon që Banka të klasifikojë ekspozimet në kategori rreziqesh të mëposhtme.

Për çdo kategori të rrezikut, aplikohen normat minimale të provigjionimit për fondeve rezervë si më poshtë:

Lloji i huasë	Norma e Fondit
Standarde	1%
Në ndjekje	5%
Nën standard	Jo më pak se 20%
Të dyshimta	Jo më pak se 50%
Të humbura	100%

Për interesat e përlllogaritur të huave nënstandarde, të dyshimta dhe të humbura, krijohet fond rezervë në masën 100%.

Fondet rezervë kontabilizohen si zhvlerësim i mjeteve (në bilanc) kundrejt llogarisë së humbjes në pasqyrën e fitimeve dhe të humbjeve. Në rastet e shlyerjeve të kredisë apo fshirjeve nga bilanci të gjitha fondet rezervë të regjistruara për këto shuma stornohen.

Huatë për klientët raportohen neto, pas zbritjes së fondeve rezervë për huatë që klasifikohen si nënstandarde, të dyshimta dhe të humbura. Fondet e krijuara për humbjet e mundshme nga huatë që klasifikohen si standarde dhe në ndjekje, regjistrohen si provigjion statistikor në anën e detyrimeve të bilancit kontabël nën kategorinë “Detyrime të tjera”.

Ndërsa huatë për institucionet financiare raportohen neto, pas zbritjes së fondeve rezervë për huatë që klasifikohen si në ndjekje, nënstandarde, të dyshimta dhe të humbura. Fondet e krijuara për humbjet e mundshme nga huatë që klasifikohen si standarde, regjistrohen si provigjion statistikor në “Detyrime të tjera”.

i) Investime në Filiale

Investime në Filiale paraqet investimin në Landeslease sha, i cili është matur fillimisht me kosto. Në çdo datë raportuese të mëpasshme, përcaktohet vlera reale e aksioneve, dhe nëse parashikohet që vlera reale do të mbetet më e ulët se sa vlera kontabël neto për një periudhë afatgjate regjistrohet fondi rezervë për amortizim.

Dividentët kontabilizohen si e ardhur dhe regjistrohen në datën që ato shpallen zyrtarisht nga organizmat ligjorë të Filialit (Mbledhja e aksionarëve).

j) Aktive të qëndrueshme të trupëzuara dhe të patrupëzuara

Aktivet e qëndrueshme të truëzuara paraqiten me maten duke zbritur amortizimin e akumuluar dhe humbjet nga rënia në vlerë, në qoftë se ka. Kosto përfishin shpenzime të cilat i atribuohen direkt blerjes së aktivitetit. Programet kompjuterike që janë pjesë e funksionimit të pajisjes në të cilën ato janë instaluar, kapitalizohen si pjesë e asaj pajisjeje. Amortizimi llogaritet sipas metodës lineare mbi jetën e parashikuar të përdorimit të aktiveve. Aktivet e qëndrueshme në proces nuk amortizohen.

Të ardhurat apo humbjet nga nxjerrja jashtë përdorimit të një aktivi të trupëzuar (llogaritur si diferencë midis arkitimeve nga nxjerrja jashtë përdorimit dhe vleres kontabel te aktivitetit) njihen si të ardhura të tjera në pasqyren e fitim humbjeve.

Aktivet e patrupëzuara të blera nga Banka maten me kosto duke i zbritur amortizimin e akumuluar, i cili llogaritet sipas metodës lineare, dhe zhvlerësimin kur është i aplikueshëm. Amortizimi njihet në fitim humbje sipas metodës lineare, duke u nisur nga data në të cilën është i vlefshëm për punë.

Amortizimi dhe zhvlerësimi i vitit është llogaritur në përputhje me normat e mëposhtme:

Pajisje kompjuterike	25%
Pajisje zyre	20%
Aktive të tjera të trupëzuara	20%
Aktive të patrupëzuara (programe kompjuterike, shpenzime të nisjes dhe të tjera)	20%

Shpenzimet e mëpasshme kapitalizohen vetëm nëse është e mundshme që përfitimet ekonomike që i atribuohen atyre do të rrjedhin te Banka në të ardhmen. Të gjitha kostot e tjera të riparimit dhe mirëmbajtjes regjistrohen në shpenzimet kur ndodhin.

k) Përmirësime të aktiveve të marra me qira

Përmirësime të aktiveve të marra me qira perfaqësojnë “shpenzime për t’u amortizuar në disa vite”, sepse përdorimi i tyre shtrihet në më shumë se një periudhë kontabël. Afati i përdorimit të këtyre përmirësimeve varion nga 3 në 15 vjet. Këto shpenzime shpërndahen përgjate periudhës së qirasë.

l) Aktive të trupëzuara të marra nëpërmjet një procesi ligjor

Aktive të trupëzuara të marra nëpërmjet një procesi ligjor, janë pasuri të luajtshme dhe të paluajtshme të përfituara kundrejt shlyerjes së kredive të dhëna nga Banka klientëve. Vlera kontabël e këtyre aktiveve pritet të rikuperohet nëpërmjet shitjes së tyre.

Në rastet kur këto aktive nuk mund të shiten brenda vitit të parë të përfitimit të tyre, Banka krijon fonde rezervë për mbulimin e humbjeve nga zhvlerësimi i tyre.

Fondet rezervë për mbulim humbjes nga zhvlerësimi i këtyre aktiveve gjatë vitit 2022 janë krijuar në përputhje me rregulloren “Mbi Administrimin e Rrezikut të Kredisë” (Rregullorja e Kredisë), miratuar me vendimin Nr. 62 me 14.09. 2011, ndryshuar me vendimin nr.27, datë 27.03.2013, ndryshuar me vendim nr. 22, datë 27.02.2014, ndryshuar me vendim nr. 26, datë 01.04.2015, ndryshuar me vendim nr. 50, datë 30.03.2016, ndryshuar me vendimin nr. 52, datë 03.07.2019, ndryshuar me vendimin qarkullues nr.13, datë 12.03.2020, ndryshuar me vendimin qarkullues nr.33 date 28.05.2020 dhe me vendimin nr. 5, datë 13.01.2021 të Këshillit Mbikëqyres të Bankës së Shqipërisë.

Rregullorja në fjalë kërkon që Banka të krijojë fonde si më poshtë:

Viti i marrjes në pronësi	Norma e Fondit
Viti i parë	5%
Viti i dytë	15%
Viti i tretë	30%
Viti i katërt	45%
Viti i pestë	60%
Viti i gjashtë	80%
Viti i shtatë	100%

m) Marrëveshjet e riblerjes

Marrëveshjet e riblerjes janë marrëveshje në të cilat Banka shet një aktiv financiar (letër me vlerë) dhe njëherësh hyn në një marrëveshje për të riblerë këtë aktiv me një çmim fiks në një datë të ardhshme (repo). Ky transaksion nuk konsiderohet si një nxjerrje e aktivitet jashtë përdorimit dhe Banka ruan të gjitha përfitimet që lindin nga zotërimi i aktivitet financiar (letrës me vlerë). Në përmbajtje kjo marrëveshje është një hua dhe për rrjedhojë kontabilizohet si një detyrim financiar, dhe aktivi vazhdon të njihet në pasqyrat financiare të veçanta të Bankës.

n) Depozitat dhe llogaritë rrjedhëse

Depozitat dhe llogaritë rrjedhëse janë burimet kryesore të Bankës për financim. Depozitat me afat përfaqësojnë shumat e depozituara nga klientët, dhe mbartin një datë shlyerjeje dhe një normë interesi të pranuar. Ato kontabilizohen në datën fillestare të tyre si detyrim. Në datën e maturimit depozitat shlyhen ose rinovohen për një periudhë tjetër të pranuar. Interesat kontabilizohen pjesë pjesë sipas fluksit në kohë dhe regjistrohen në pasqyrën e të ardhurave dhe njihen si detyrim deri në momentin e pagesës.

o) Borxhi i varur

Paraqet huamarrje të Bankës të cilat, në rast likuidimi janë të dorës së dytë kundrejt shlyerjes së kreditorëve të tjerë. Vlera e borxhit dhe interesi i përlllogaritur regjistrohen si detyrime. Cdo shpenzim lidhur me emetimin e borxhit është regjistruar si shpenzim i periudhës.

p) Provigjonet

Provigjoni është njohur nëse si rezultat i ngjarjeve të mëparshme, Banka ka një detyrim ligjor që mund të matet me besueshmëri, dhe është e mundur që një dalje e përfitimeve ekonomike do të kërkohet për të shlyer detyrimin.

q) Përfitimet e punojësve

Banka paguan kontribute të detyrueshme për sigurimet shoqërore për përfitimet e punonjësve që dalin në pension. Autoritetet lokale janë përgjegjëse për përcaktimin e limitit minimal ligjor të vendosur për pensionet në Shqipëri sipas një plani kontributësh pensioni të përcaktuar.

Nga Janar 2022, Banka ofron mundësinë që punonjësit të mund të jenë pjesë e një plani pensioni vullnetar, në të cilin kontributi i Bankës në kuotën mujore do të jetë 50%. Kontributet e Bankës ndaj planit të pensionit të detyrueshëm dhe atij vullnetar njihen si shpenzim në pasqyrën e veçantë të të ardhurave dhe shpenzimeve kur ato ndodhin.

r) Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesat

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesat njihen sipas parimit të të drejtave të konstatuara. Regjistrimi i tyre bëhet në bazë rrjedhëse (duke u bazuar tek përlllogaritja), pra paraqiten kur ato fitohen ose shkaktohen.

s) Të ardhurat dhe shpenzimet nga komisionet

Të ardhurat dhe shpenzimet nga komisionet rrjedhin nga shërbimet financiare të ofruara nga Banka si transferimi i fondeve, aktivitetet huadhënëse, tarifat e marra për krijimin e huave dhe paradhëniesve të klientëve, tarifat e mirëmbajtjes së llogarive, komisione të garancive bankare, etj. Të ardhurat dhe shpenzimet nga komisionet njihen kur shërbimet përkatëse janë kryer.

t) Të ardhurat dhe shpenzimet për qira

Të ardhurat e marra dhe shpenzimet bëra për qiratë operationale njihen në pasqyrën e fitim humbjeve sipas metodës lineare përgjatë jetës së qirase. Zbritjet e bëra apo të marra nga qiraja njihen si pjesë përbërëse e totalit të të ardhurave e shpenzimeve për qira, përgjatë afatit të qirasë.

u) Veprimet spot të këmbimit valutor

Banka gjatë aktivitetit të saj të zakonshëm hyn në këmbime valutore spot me data likuidimi 2 ditë pas datës së veprimit. Këto veprime regjistrohen si zëra jashtë bilancit në datën e transaksionit dhe regjistrohen në pasqyrat financiare në datën e likuidimit. Efekti i rivlerësimit i balancave të zërave jashtë bilancit njihet dhe regjistrohet në datën e veprimit.

v) Përdorimi i vlerësimeve

Përgatitja e pasqyrave financiare në përputhje me MRF kërkon që menaxhimi të bëjë vlerësime dhe parashikime që ndikojnë në shumat e raportuara të aktiveve dhe detyrimeve, në informacionin shpjegues për aktivet dhe detyrimet e mundshme ekzistuese në datën e pasqyrave financiare dhe në shumat e raportuara të të ardhurave dhe shpenzimeve gjatë vitit të raportimit. Kur bëhen vlerësimet e nevojshme për përgatitjen e pasqyrave financiare, Banka mban gjithmonë pozicionin më konservator për të shmangur rrezikun që mjetet ose të ardhurat të vlerësohen më tepër dhe detyrimet ose shpenzimet më pak. Pasqyrimi kontabël i mjeteve dhe detyrimeve bëhet në përputhje me përmbajtjen dhe realitetin ekonomik të tyre dhe jo vetëm me paraqitjen ligjore të tyre. Rezultati aktual mund të ndryshojë nga këto vlerësime.

w) Informacioni krahasues

Informacioni krahasues është paraqitur vazhdimisht në përputhje me politikat e kontabilitetit të Bankës.